

Voorjaarsnota 2016 (Primaire begroting 2017) Gemeenschappelijke Regeling WAA

Venlo, maart 2016

Inhoudsopgave

Bericht van het Dagelijks Bestuur	5
1. Management summary	5
2. Doelstelling WAA	10
3. Algemene ontwikkelingen op bestuurlijk niveau	10
4. Beleidsvisie van het bestuur	11
5. Ontwikkelingen ten aanzien van de Gemeenschappelijke Regeling	13
6. Ontwikkelingen in de Wsw	14
7. Realisatie van doelmatigheid en rechtmatigheid	14
8. Voorstel tot vaststelling van de begroting	17
Begroting	18
Programmaverantwoording	18
1. Algemeen	18
2. Sociaal beleid	19
3. Financieel beleid	19
4. Toekomstverwachting	21
Overige paragrafen	27
1. Weerstandvermogen en risicobeheersing	27
2. Rechtmatigheid	27
2.1 Risico's voor het Schap als publiekrechtelijke organisatie	27
2.2 Bedrijfsrisico's vanuit het ondernemerschap	29
3. Onderhoud kapitaalgoederen	30
4. Financiering	30
5. Verbonden partijen	33
6. Lokale heffingen	33
7. Grondbeleid	33
Overzicht van baten en lasten begroting 2017	35
Overzicht van baten en lasten	37
Kasstroomoverzicht	38
Toelichting op de programmabegroting	39
Kengetallen	42

Bericht van het Dagelijks Bestuur

1. Management summary

Voor u ligt de primaire begroting 2017 van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Aanvullende Arbeid Venlo en omstreken (hierna te noemen WAA of Schap). Deze begroting is opgemaakt conform de vanaf 2005 verplichte verslaggevingvoorschriften voor een Gemeenschappelijke Regeling (BBV).

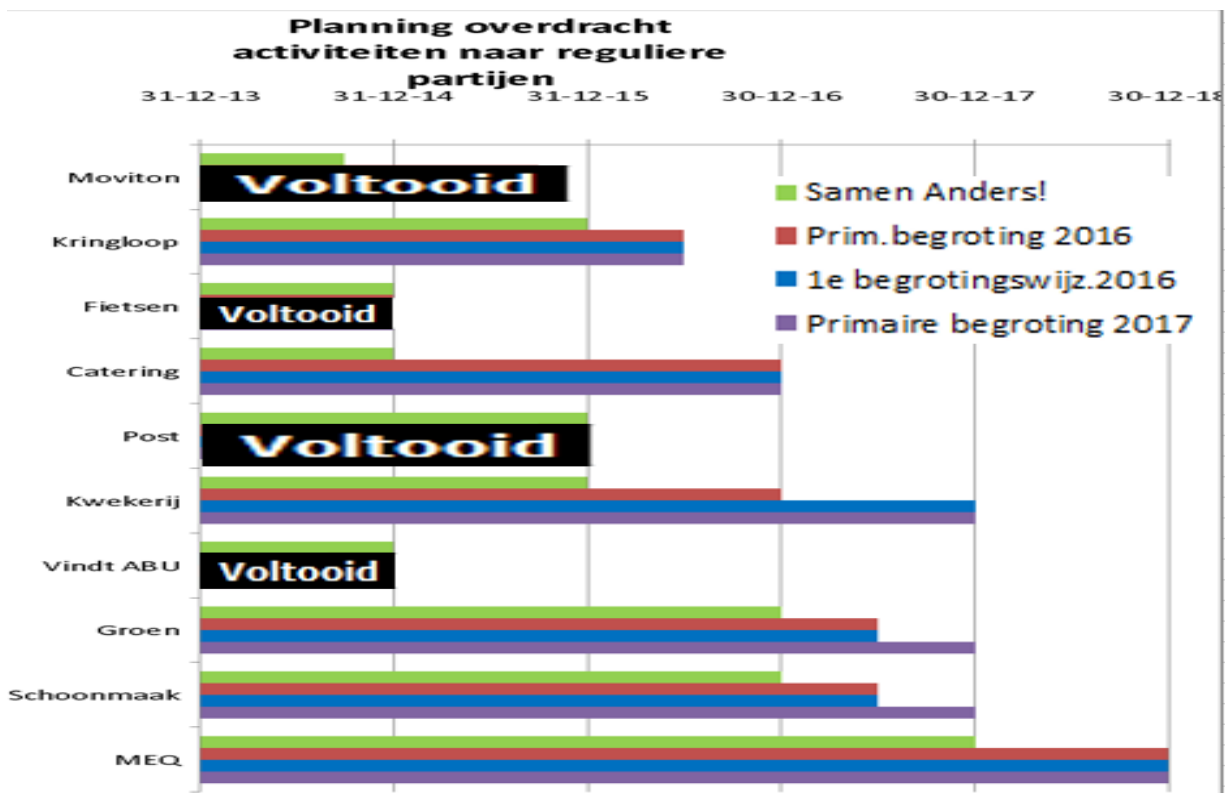
Algemeen

Evenals in de begroting 2016 zijn in deze primaire begroting 2017 de uitgangspunten van de in 2015 ingevoerde Participatiewet kader stellend. Ook de strategische koers zoals die verwoord en vastgelegd in de documenten "Samen Groeien" en in het verlengde hiervan het strategische koersdocument Samen Anders! en de aanscherping van de koers zoals die is vastgesteld door het Bestuur in december 2015 zijn voor WAA overall kader stellend. De koers van WAA en haar uitvoeringsorganisatie WAA groep nv is en blijft gericht op het omvormen van WAA naar een sociaal duurzaam detachingsbedrijf voor Wsw-ers. Mogelijke aanbidding van WAA dienstverlening voor andere doelgroepen dan Wsw, zoals in de bijgestelde koers in december 2015 is aangegeven, wordt in het voorjaar 2016 uitgewerkt in een businesscase en is vooralsnog in deze primaire begroting als PM opgenomen.

In deze primaire begroting 2017 zijn de nieuwste inzichten en inschattingen van de fasering/planning van Samen Anders! verwerkt o.b.v. de stand van zaken maart 2016. Deze inschattingen en ramingen zijn verder o.b.v. de geactualiseerde koers in december 2015 aangepast en op hoofdlijnen vertaald en verwerkt in zowel de primaire begroting voor 2017 als het meerjarenperspectief voor 2018 t/m 2020.

..... dat betekent voor de geplande vervreemdingen van activiteiten.....

T.o.v. de 1^e begrotingswijziging 2016 is de planning van de verwachte overdracht van activiteiten naar reguliere marktpartijen veranderd voor Groen en Schoonmaak. Deze worden naar verwachting een half jaar later vervreemd t.o.v. de 1^e begrotingswijziging. In onderstaand schema is deze planning weergegeven:

Voor de begroting 2017 en het meerjarenperspectief heeft deze wijziging gevolgen ten opzichte van de 1e begrotingswijziging 2016 van het Schap en in het verlengde hiervan Budget 2016 van WAA groep nv.

Eveneens is in december 2015 bij de koersactualisatie aangegeven dat uiterlijk 1-1-2018 gemeenten zélf verantwoordelijk zullen zijn voor het uitvoeren en organiseren van passend werk voor de doelgroep Beschut (loonwaarde tot 40%) o.a. middels onder regie en verantwoordelijkheid van gemeenten vallende concepten zoals Werken in Buurten. Ook deze wijziging heeft gevolgen voor WAA t.o.v. de situatie waarop de 1^e begrotingswijziging 2016 is gebaseerd en wel te beginnen in 2017, als hiervoor de opmaat wordt gemaakt, maar zeker ook voor het meerjarenperspectief 2018-2020 als Beschut bij WAA zelf in die jaren gereduceerd is tot nihil.

..... iets meer hierop ingezoomd betekent dit voor de uitvoeringsorganisatie in 2017.....

- De beweging van SW-ers met een relatief lagere loonwaarde (<40%) die intern Beschut bij WAA zijn geplaatst naar Werken in Buurten (i.c. Huizen van de Wijk) gaat in 2017 minder snel dan eerder verwacht door een beperking in de opnamecapaciteit in de verschillende wijkcentra. De beschutte omgeving bij WAA blijft hierdoor in 2017 nog in grotere mate in stand. Dit leidt in 2017 tot licht meer toegevoegde waarde maar ook tot meer infrastructurele- en organisatiekosten en in 2017 nog minder frictiekosten. Vanaf 2018 worden alle interne faciliteiten hiervoor afgebouwd. Deze versnelde afbouw van organisatorische infrastructuur vanaf 2018 t.o.v. Samen Anders! leidt tot een reductie van toegevoegde waarde en exploitatiekosten vanaf 2018. Maar ook tot hogere personele, contractuele en infrastructurele frictiekosten vanaf 2018 dan eerder verwacht omdat e.e.a. nu versneld, volledig en derhalve minder geconditioneerd kan worden afgebouwd.
- In oktober 2015 is de beschutte omgeving opgeknipt in een voorportaal Huizen van de Wijk en een voorportaal WOL (Werken op locatie) om de beweging naar buiten meer en sneller vlot te trekken. Hierdoor gaat een groter deel dan voorheen geraamd van de Wsw populatie van binnen naar buiten en wordt deze beweging versterkt vanaf 2016. In 2017 zal deze beweging zich voortzetten. Deze beweging zorgt voor meer toegevoegde waarde tegen lagere operationele kosten. De effecten van de stagnatie bij plaatsingen bij Werken in buurten wordt hierdoor deels opgevangen.
- Eind 2015 is de activiteit Moviton (WMO hulpmiddelencentrum) vervreemd en medio 2016 is dit voor de activiteit Kringloop gepland. De hierbij direct betrokken Sw-medewerkers worden deels via een (groeps-)detachering bij de nieuwe exploitatiehouders van deze activiteiten geplaatst en deels zal er sprake zijn van herplaatsing bij andere bedrijven. Met het wegvallen van de exploitatie van beide laag renderende activiteiten vallen aanzienlijke exploitatiekosten voor WAA weg. Er valt ook omzet en toegevoegde waarde weg die echter grotendeels gecompenseerd kan worden door de nieuwe detacheringsvergoedingen. Per saldo zal de exploitatie van WAA hierdoor sterk verbeteren.
- Bij de vervreemdingen van Moviton en Kringloop is, in tegenstelling tot aangegeven in Samen Anders! en eerder verwacht, sprake van overname van vergunningen, markt, klanten en (een deel) van het Sw-personeel geen sprake van een integrale bedrijfsovername (budgetneutrale activa/passiva transactie). Hierdoor treden, in tegenstelling tot eerder verwacht en begroot, bij deze vervreemdingen toch aanzienlijke frictiekosten op voor meerdere jaren waardoor de frictiekosten vanaf 2017 hoger zijn dan eerder begroot.
- Binnen Facilitair wordt, in tegenstelling tot eerder verwacht, een deel van het Groen in 2016 al vervreemd. Deze deelvervreemding zorgt voor een iets lagere toegevoegde waarde maar ook voor iets lagere exploitatielasten vanaf 2017 waardoor dit overall budgetneutraal geschiedt. Bij deze vervreemding is, in tegenstelling tot bij Moviton en Kringloop, wél sprake van een volledige overname van alle hieraan verbonden activa en

passiva waardoor ook deze (deel)afbouw budgetneutraal zal zijn en er hierbij geen sprake zal zijn van frictie.

De rest van Facilitair zal naar verwachting niet medio 2017 maar pas begin 2018 worden vervreemd omdat het meer tijd kost dan eerder voorzien was om deze processen samen met klanten en opdrachtgevers maar ook met leveranciers en met alle medewerkers van WAA met de vereiste nauwkeurigheid en zorgvuldigheid te doorlopen. De voorwaarden en condities die gehanteerd zijn bij de deelvervreemding van facilitair in 2016 worden (vooralsnog) als normatief beschouwd voor verdere vervreemdingen van facilitair werk in 2018.

Het vervreemden van hoogrenderend facilitair werk in 2018 zal zorgen voor de gewenste risicoreductie voor WAA overall maar naar verwachting ook gepaard gaan met een per saldo lagere toegevoegde waarde die niet gecompenseerd zal worden door een evenredige daling in hierbij horende exploitatielasten, waardoor dit niet budgetneutraal zal zijn en vanaf 2018 voor druk op het operationeel resultaat resp. de exploitatie als geheel zorgt.

- Door de natuurlijke krimp binnen de Wsw kan het orderpakket voor het resterende facilitaire werk in 2017 alleen worden behouden door inzet van participatiebanen waar Wsw-ers wegvallen. Evenals in 2016 worden in 2017 hiervan ca. 30 fte begroot tegen minimumloon en tegen 70% loonkostensubsidies. Met ingang van 2018 zal alle facilitaire werk zijn vervreemd en zal er geen sprake meer zijn van inzet participatiebanen binnen WAA ter consolidatie van deze opdrachten.
- Pay rolling UNI valt weg vanaf voorjaar 2016. In 2017 is dit geheel afgebouwd.

Samengevat betekent dit in 2017 dat, ondanks een verder krimpende Wsw bezetting, ten opzichte van 2016 voor een toegevoegde waarde die (nog) redelijk op peil blijft terwijl de operationele kosten fors dalen. Hierdoor verbetert het operationeel resultaat naar verwachting in 2017 sterk ten opzichte van 2016. Vanaf 2018 daalt, met het vervreemden van het facilitaire werk, het operationele resultaat sterk ten opzichte van 2017.

Bovengenoemde wijzigingen in timing en condities bij de ombouw en afbouw van WAA in 2017 maar m.n. vanaf 2018 leiden tot hogere frictiekosten dan eerder voorzien.

..... het Rijk stimuleert de beweging "van binnen naar buiten" onverminderd in 2017.....

Het banenakkoord uit 2014 tussen de sociale partners waarbij over een langere periode ruim 200.000 extra banen in zowel de publieke als private sector moeten zijn ingevuld door mensen met een (dreigend) grote afstand tot de arbeidsmarkt, blijft ook in 2017 en de jaren daarna speerpunt in de sociale agenda van het Rijk. Een beleid dat de beweging "van binnen naar buiten" stimuleert en is gestoeld op een gentlemen's agreement tussen het Rijk en vertegenwoordigers van zowel werkgevers als werknemers. Maar ook een beleid dat een dwangmiddel in de vorm van sancties kent als e.e.a. niet nagekomen wordt door werkgevers. Het blijkt in de praktijk dat werkgevers zeker niet onwelwillend staan tegen het opnemen van meer mensen "met een vlekje" maar dat wettelijke kaders zoals o.a. de Wet Werk en Zekerheid hier toch forse barrières opwerpen waardoor werkgevers zeer terughoudend zijn met het aannemen van mensen uit deze doelgroep. En áls werkgevers de stap dan toch durven te maken, vraagt men veelal forse garanties en grote (financiële) bijdragen van partijen zoals WAA om de risico's af te dekken. Al met al ontwikkelingen die zorgen voor druk op de exploitatie van WAA en een inherent risico zijn en blijven in het licht van de verdere ontwikkeling van WAA in de richting van een sociaal duurzaam detachingsbureau voor Wsw-medewerkers.

..... en ook "meer met minder" zegt het Rijk onveranderd ook in 2017, edoch .....

Ook in 2017 zal naar verwachting de door het Rijk al in 2014 aangekondigde jaarlijkse lineaire afbouw van de Rijksbijdrage per arbeidsjaar Wsw met € 550 naar € 22.700 in 2020 verder worden voortgezet. Omdat de loonkosten Wsw vanaf 2016 stijgen onder invloed van CAO afspraken en naar verwachting oplopende sociale lasten zoals pensioenpremies, zal het subsidietekort Wsw ook in 2017 fors verder oplopen. Het subsidietekort zal echter onder

invloed van een aangekondigde per 1-1-2017 ingaande nieuwe fiscale tegemoetkoming voor lage lonen (zgn. Lage Inkomens Voordeel resp. LIV) én de met de nieuwe cao Wsw in 2016 ook gemaakte nieuwe afspraken tussen VNG en SZW t.a.v. een tegemoetkoming in de loonkostenstijgingen Wsw door (beperkte) indexatie van de Rijksbijdrage aan de loonkostenontwikkeling Wsw ter hoogte van de Loon- en Prijs Ontwikkeling decentrale overheden (zgn. LPO), vanaf 2017 minder snel oplopen dan eerder verwacht. Omdat de LPO compensatie met terugwerkende kracht vanaf 2016 ingaat zal er, ondanks de verdere nominale cumulatieve jaarlijkse kortingen op de rijksbijdrage, in 2017 zelfs sprake zijn van een (eenmalig) inloopeffect en zal het subsidietekort in 2017 zelfs in totaal lager zijn dan in 2016 het geval was. Vooralsnog wordt in deze begroting én het meerjarenperspectief 2018-2020 dat hierin is opgenomen ervan uit gegaan dat deze beide tegemoetkomingen van het Rijk structureel zullen zijn voor de toekomst. Gezien de consistentie van het Rijksbeleid rondom (fiscale en andere) vergoedingen voor Wsw arbeidskosten in de afgelopen jaren, ligt hier wel nadrukkelijk een risico. Hiervoor wordt verwezen naar de risicoparagraaf in deze begroting.

..... terwijl het economisch steeds een beetje beter gaat.

De in 2015 ingezette weg naar economisch herstel zet zich naar verwachting in 2016 en vervolgens in 2017 door. Er is en blijft echter onverminderd steeds sprake van een voorzichtig en fragiel herstel dat m.n. drijft op een ruimhartig monetair beleid vanuit de ECB en een herstel dat minder gedragen wordt door fundamenteel sterkere macro-economische omstandigheden bij producenten en consumenten. Ondanks dat het economisch beter gaat en het Rijk stimulerende (belasting-)maatregelen neemt om m.n. de consumptie verder te laten groeien om het economisch herstel verder te bevorderen, houdt de Rijksoverheid vast aan haar bezuinigingstargets op andere gebieden. Naar alle lagere overheden is en blijft het beleid "decentraal tenzij....", waarbij elke decentralisatie van rijksstaken naar lagere overheden steevast gepaard gaat met veelal forse kortingen op de hiervoor beschikbare middelen. Bezuinigingen zijn hierdoor voor lagere overheden een must. Zeker voor een bedrijf als WAA dat relatief veel opdrachten van lagere overheden zoals woningbouwcoöperaties, scholen, gemeenten e.d. heeft, zorgt dit voor prijsdruk en druk op resultaten. Maar ook voor kansen omdat (semi-) overheden zoeken naar besparingsmogelijkheden via samenwerking met andere partijen en outsourcing van veelal licht facilitair werk. Werk dat juist bij veel mensen uit onze doelgroep past. Echter ook kansen die WAA, met de komende vervreemdingen voor facilitair in het vizier én de krimpende Wsw populatie niet of slechts in heel beperkte mate kan oppakken.

Bezetting Wsw voor 2017

In 2017 verandert de financiële verantwoordelijkheid en daaraan gekoppelde rijksbijdrage Wsw voor gemeenten. Tot en met 2016 behoorde de (financiële) verantwoordelijkheid voor Sw-medewerkers toe aan de zgn. woongemeente van de SW-medewerkers. M.i.v. 2017 wordt dit de zgn. werkgemeente. Dit leidt in 2017 op macroniveau slechts tot een herverdeling van Wsw-ers tussen gemeenten in den lande. Voor in WAA deelnemende gemeenten betekent dit dat de (financiële) verantwoordelijkheid en subsidiering van bij andere schappen geplaatste SW-ers met ingang van 2017 overgaat naar de gemeenten alwaar de Sw-ers werkzaam zijn, maar ook dat de verantwoordelijkheid van SW-ers uit niet-Schapsgemeenten die bij WAA geplaatst zijn, m.i.v. 2017 overgaat naar Venlo als gemeente alwaar ze binnen WAA werken.

De wijziging in de (financiële) verantwoordelijkheid van gemeenten t.a.v. Wsw-ers heeft, naast gevolgen voor het aantal toegewezen Wsw-ers voor de afzonderlijke gemeenten, ook (beperkt) gevolgen voor de verdeling van de bijdragen van afzonderlijke gemeenten in het totale tekort van WAA (zgn. verliesfinanciering).

Met deze wijziging rekening houdend is voor 2017 onderstaande Wsw-bezetting voor het Schap en de (deelnemende) gemeenten geraamd:

gemeente	Raming aantal SE bij WAA geplaatst per gemeente o.b.v. Wsw financieringsmethodiek 2016	Correctie i.v.m. wijziging financieringsmethodiek van woonnaar werkgemeente miv 2017	Raming aantal SE bij WAA geplaatst per gemeente o.b.v. Wsw financieringsmethodiek 2017
Beesel	63,92		63,92
Bergen	87,49		87,49
Venlo	546,81	18,88	565,69
Niet deeln. gemeenten	18,88	-18,88	0,00
totaal	717,10	0,00	717,10

*) Totaal taakstelling per gemeente is berekend o.b.v. extrapolatie van gegevens maart 2016 per gemeente

Ten opzichte van 2015 daalt de totale bezetting SW bij gemeenten in 2016. Dit omdat er sprake zal zijn van natuurlijke uitstroom terwijl er vanaf 1-1-2015 geen instroom meer is in de Wsw. Ten opzichte van Samen Anders! is er, evenals in 2015, ook in 2016 nog sprake van een hogere Wsw bezetting omdat er m.n. in het tweede halfjaar 2014 meer instroom in de Wsw is geweest dan eerder verwacht. Dit m.n. omdat veel mensen hebben besloten in het tweede halfjaar van 2014 de laatste kans om alsnog de Wsw te benutten voor het bieden en ontvangen van een passende werkplek met beide handen aan te pakken. Dit werkt, bij een uitstroom die ongeveer op niveau is, door in alle jaren vanaf 2015 en dus ook in 2016.

Financiële samenvatting

Het begrote concernresultaat 2017 komt uit op een tekort van € 3.328.000. Dit is een verbetering t.o.v. de 1^e begrotingswijziging 2016 met € 982.000, dit vooral door lagere uitvoerings- en plaatsingskosten van WAA groep nv (beter operationeel resultaat) en een (eenmalige) hogere rijksbijdrage Wsw. Ten opzichte van 2015 en de primaire begroting is er, naast het voorgenoemde, in 2017 ook sprake van een afnemende Sw-bezetting waardoor de rijksbijdrage maar ook de uitvoerings- en plaatsingskosten in 2017 lager zijn. Ook de frictiekosten in 2017 dalen ten opzichte van 2016 en 2015 per saldo maar als gevolg van de in oktober 2015 doorgevoerde herallocatie van de gereserveerde frictiemiddelen vanuit WAA groep nv naar het Schap is er vanaf de 1^e begrotingswijziging 2016 sprake van een andere verwerking van deze kosten in de exploitatie van het Schap; de bijdrage van het Schap aan WAA groep nv voor een voorziening frictie en reorganisatie is vervangen door een dotatie vanuit de exploitatie van het Schap aan een bestemmingsreserve frictie bij het Schap zelf. De herallocatie van deze frictiemiddelen zorgt voor hogere algemene kosten bij het Schap zelf zijnde de bijdrage van het Schap aan WAA groep nv ter dekking van de operationele frictiekosten aldaar maar ook voor hogere onttrekkingen aan de bestemmingsreserves ter dekking van deze kosten. De dotatie aan de bestemmingsreserve om de gereserveerde middelen voor de ombouw en ter dekking van de verwachte frictiekosten op het vereiste niveau te houden, wordt vanaf de 1^e begrotingswijziging 2016 opgenomen onder de post "toevoeging aan bestemmingsreserves" i.p.v. onder (aanvullende) bijdrage aan WAA groep nv. Als beide posten in relatie tot elkaar worden gebracht is zichtbaar dat per saldo de netto bijdrage in frictie ten behoeve van de ombouw van WAA in 2017 daalt ten opzichte van 2016 en 2015 (waarin de bijdrage frictiekosten € 728.000 bruto bedroeg zijnde € 128.000 minus de eenmalige korting van € 600.0000 op de uitvoerings- en plaatsingsbijdrage 2015 die hierin verwerkt is!) maar de daling is, door reeds genoemde oorzaken, minder dan in eerdere (meerjaren-)verwachtingen aan de orde was.

Het concernresultaat kan worden verdeeld in resultaatcomponenten. Onderstaand is een verdeling van het concernresultaat, geconsolideerd voor het Schap met WAA groep nv, opgenomen van het resultaat van WAA, onderverdeeld in de netto kosten van Wsw arbeid en /of Participatiebanen zélf (zgn. subsidieresultaat Wsw resp. Wiw/WWB/PAR), de netto resultaten die voortkomen uit het organiseren en bieden van passende arbeid voor die groep (zgn. operationeel resultaat) én de kosten verbonden aan de ombouw van WAA (frictiekosten ca. zoals opgenomen onder de diverse baten en lasten).

Schap + WAA groep nv geconsolideerd	Werkelijk 2015	primaire begroting 2016	1e begr.wijz. 2016	Primaire begroting 2017
Operationeel resultaat	562	-73	283	1.075
Subsidieresultaat Wsw	-1.488	-2.143	-3.122	-2.785
Subsidieresultaat Wiw, participatiebanen etc	-36	0	-220	-217
Organisatiekosten Schap	-404	-281	-305	-282
Saldo div. baten/lasten	924	-862	-947	-1.119
Totaal concernresultaat	-442	-3.359	-4.310	-3.328

Het operationeel resultaat betreft het resultaat van WAA groep nv uit de omzet van bedrijfsactiviteiten minus de operationele kosten voor organisatie van passende arbeid. Het subsidieresultaat Wsw is het resultaat uit passende arbeid Wsw c.a. van de personeelskosten Wsw minus de rijksbijdrage Wsw. Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt is het subsidieresultaat Wsw in grote mate bepalend voor het exploitatietekort van het Schap (incl. resultaat van WAA groep nv). Het subsidieresultaat is **niet** direct en op korte termijn beïnvloedbaar voor zowel WAA als gemeenten en een gevolg van externe factoren zoals cao en rijksbeleid.

Het begrote tekort voor 2017 van het Schap ad € 3.328.000 zal worden gedekt door een tekortfinanciering vanuit gemeenten van €3.183.000 (is idem als Samen Anders!) en een bijdrage uit de bestemmingsreserve van € 547.000. Het resterende dekkingsoverschot 2017 ad € 432.000 zal worden toegevoegd aan de egaliseringsreserve die is gevormd ter dekking van begrote toekomstige tekorten en ter mitigering van gemeentelijke bijdragen op een niveau van € 3.183.000 voor de periode 2018 t/m 2020.

Voor 2017 wordt o.b.v. het de verwachte Wsw-bezetting per gemeente voor 2017 en de inwoneraantallen per gemeente op 1-1-2016, onderstaande verdeling van de totale bruto gemeentelijke verliesfinanciering naar de afzonderlijke deelnemende gemeenten geraamd:

Totaal te betalen gemeentelijke bijdragen (in Euro's x 1.000) (incl. eenmalige verlaging hiervan door inzet van € 900.000 uit eigen middelen WAA in 2015)	2017 begroting	2016 begroting na 1^e wijz.	2016 begroting voor wijz.	2015 werkelijk
Beesel	295	302	302	217
Bergen	386	384	384	277
Venlo (incl. Arcen en Velden)	2.547	2.542	2.542	1.789
Totaal voor bonus (bruto bijdrage)	3.228	3.228	3.228	2.283
Af: te verdelen bonus (in 2015 al verdeeld)	- 45	- 45	- 45	0
Totaal deelnemende gemeenten (netto bijdrage)	3.183	3.183	3.183	2.283

2. Doelstelling WAA

De doelstelling van WAA is het - voor en namens de deelnemende gemeenten - als Gemeenschappelijke Regeling uitvoering geven aan de verplichtingen die voortvloeien uit de Participatiewet onderdeel Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) in de regio Venlo tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten.

3. Algemene ontwikkelingen op bestuurlijk niveau

Vanaf 2015 is in de Participatiewet vastgelegd dat de regie en uitvoering van de Wsw bij gemeenten ligt. De deelnemende gemeenten van het Schap bepalen in en middels het Schap gemeenschappelijk de koers. Het Schap is het centrale steun- en coördinatiepunt voor alle deelnemende gemeenten om de Wsw concreet vorm en inhoud te geven. In het verlengde is de 100% deelneming en uitvoeringsorganisatie WAA groep nv, voor en namens het Schap, de integrale uitvoerder voor de Wsw voor de gemeenten Venlo, Beesel en Bergen. In 2015 is, als gevolg van de nieuwe ontwikkelingen voor de uitvoering van de Wsw onder de nieuwe

Participatiewet, een begin gemaakt met een onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de huidige governancestructuur van de WAA organisatie in relatie tot de gehele aansturing en uitvoering van de Wsw door zowel het Schap als haar uitvoeringsorganisatie. Vanaf medio 2015 is dit onderzoek, hangende de actualisatie van de koers van WAA, even on hold gezet maar vanaf 2016 zal dit weer ter hand worden genomen. In afwachting van de uitkomsten van dit onderzoek is deze begroting gebaseerd op (vooralsnog) ongewijzigde voortzetting van de huidige uitvoeringsmodaliteit á la going concern.

4. Beleidsvisie van het bestuur

Ten opzichte van hetgeen is aangegeven in de jaarrekening 2015 resp. 1^e begrotingswijziging 2016 is de beleidsvisie van het Bestuur ongewijzigd van toepassing voor 2017 en volgende jaren. Voor de volledigheid wordt deze onderstaand puntsgewijs aangegeven:

- Het beleid van zowel het Schap als haar uitvoeringsorganisatie WAA groep nv is vanaf 2008 onveranderd en primair gericht op het, in opdracht van de deelnemende gemeenten, voor alle personen in de regio Venlo die via Participatiewet/ Wsw op haar zijn aangewezen, passende arbeid te realiseren in een zo veel als mogelijke reguliere arbeidsomgeving.
- Het Schap dient haar maatschappelijke doelstelling te realiseren met inachtneming van en in overeenstemming met belangrijke strategische (maatschappelijk aanvaarde) uitgangspunten zoals rechtmatig, doelmatig en integer handelen en op een voor alle participanten transparante wijze verantwoording afleggen over het door haar gevoerde beleid en de resultaten hiervan.

De bestuurlijke actualisatie van de strategische koers heeft geleid tot onderstaande in december 2015 door het Bestuur vastgestelde, bijgestelde strategische uitgangspunten en beleidlijnen die vanaf 2016 van belang zijn:

1. Voor de bepaling van de strategische beleidskeuzes van de WAA groep is de uitvoering van de participatiewet –zowel op regionaal als op lokaal niveau- maatgevend. Het WerkgeversServicePunt (WSP), bestuurd vanuit het Werkbedrijf en de in het WSP samenwerkende partners, is in deze strategie vanuit (semi-)overheidszijde het regie- en coördinatiecentrum voor de arbeidsmarktregionale vraagstukken van vraag- en aanbod;

2. De verantwoordelijkheid over de uitvoering van het beschut werk wordt per 1 januari 2018 geheel in handen van de deelnemende gemeenten gelegd. Zij zijn zelf verantwoordelijk voor het aanbod van werkplekken aan SW-medewerkers die woonachtig zijn in hun gemeente. Bij het overdragen van deze verantwoordelijkheid gelden de volgende aspecten:

- Bij de definitie 'beschut werk' gaat het om SW-medewerkers met een loonwaarde van 40% van minimum loon of lager;
- De gemeenten kunnen zelf werkplekken organiseren of deze inkopen bij andere organisaties;
- De SW-medewerkers blijven in dienst bij de WAA-groep die per 1 januari 2018 voor deze groep alleen als pay-roller/HR-dienstverlener optreedt. De WAA groep vraagt voor deze vorm van dienstverlening aan de gemeente een marktconform tarief.

De WAA-groep heeft haar fysieke voorzieningen als aanbieder van beschut werk per 1 januari 2018 volledig afgebouwd. Het is van belang om te benadrukken, onder de randvoorwaarde dat dit punt gerealiseerd wordt, dat de WAA-groep zich geheel ombouwt tot een sociaal detachingsbedrijf. De andere activiteiten worden volledig vervreemd dan wel afgestoten. De rechten en plichten van de huidige SW-medewerkers blijven gehandhaafd.

Vanuit financieel perspectief is hierbij nog van belang aan te geven dat, omdat vanaf 1 januari 2018 de deelnemende gemeenten (Beesel, Bergen en Venlo) in financiële zin zelf verantwoordelijk zijn voor een grote groep Wsw medewerkers, het deel van de huidige verdeelsleutel voor de gemeentelijke bijdrage aan WAA dat gebaseerd is op de aantallen SW-medewerkers van hun gemeenten, vanaf 1-1-2018 gecorrigeerd wordt voor de medewerkers

'beschut' (waarvoor gemeenten immers direct verantwoordelijk zijn) en de medewerkers 'groen/schoonmaak' die mogelijk direct door gemeenten worden ingehuurd/overgenomen.

3. Bij de uitvoering van de participatiewet kan het WSP het detacheren van werkzoekenden als instrument inzetten bij de werkgeversdienstverlening. De WAA-groep kan voor de invulling van die detacheringsopgave zorgdragen. 'Detacheren' wordt hier gedefinieerd als:

- Het in dienst nemen van medewerkers;
- Het uitoefenen van de werkgeversrol;
- Het plaatsen van medewerkers bij inleners op basis van een selectie (matching) door het detacheringsbedrijf in overleg met de inlener;
- Het afspreken van een tarief met de inlener;
- Optioneel kan deze dienstverlening modulair uitgebreid worden (bijvoorbeeld begeleiding en scholing).

Onder de veronderstelling dat de WAA groep als 'sociaal detacheringsbedrijf' functioneert met betrekking tot het detacheren van werkzoekenden ex participatiewet, zet zij ook vanaf 1 januari 2018 haar werkzaamheden als detacheerder van SW-medewerkers voort;

4. De gemeenten Beesel en Venlo onderzoeken of zij in directe zin de huidige SW-medewerkers 'groen/schoonmaak' willen aansturen. Een dergelijke optie past goed in het bestaande gedachtengoed van 'Samen Groeien/Samen Anders'.

5. Er is een formele samenwerking tussen de SW-bedrijven in de arbeidsmarktregio Noord-Limburg (NLW-groep, Intos en WAA-groep) verkend. Bedrijfsmatige samenwerking om tot kostenreductie en/of kwaliteitsverbetering te komen is mogelijk. Dat geldt eveneens voor de oprichting van detacheringsconstructies (zie punt 3), waarbij geldt dat het WSP als opdrachtgever functioneert. Eventuele positieve effecten van samenwerking vanuit gezamenlijke projecten zoals WIN-WIN, worden vooralsnog als PM meegenomen.

De WAA groep werkt voor 1 juli 2016 bovenstaande aangescherpte kaders verder uit in een update van het strategische Beleidsplan Samen Anders! middels modulaire business cases waarin het detacheren van werkzoekenden als kernopdrachten geformuleerd zijn. De basis business case gaat uit van detachering zoals in het vorige punt omschreven. Optionele modulaire business cases zijn mogelijk. Deze business cases sluiten aan op het gedachtengoed van het sociaal detacheringsbedrijf zoals in 'Samen Groeien' is geformuleerd. De belangrijkste randvoorwaarden hierbij zullen zijn:

- De WAA groep opereert in deze situatie in opdracht en als aannemer van het WSP;
- Het gaat om de doelgroep met een loonwaarde van hoger dan 40% minimum loon en lager dan 80% minimum loon;
- Op basis van de raming van kosten en baten moet deze business case sluitend zijn (geen gemeentelijke bijdrage achteraf als tekortfinanciering 'om niet');
- De WAA-groep werkt voor 1 juli 2016 uit onder welke randvoorwaarden het functioneren als sociaal detacheringsbedrijf voor deze groep SW-medewerkers in financiële termen sluitend (dus niet afhankelijk van een gemeentelijke bijdrage om niet) is. De WAA groep brengt de risico's van dit uitgangspunt goed in beeld;
- De WAA groep heeft haar fysieke voorzieningen als aanbieder van beschut werk per 1 januari 2018 volledig afgebouwd. Voor 1 juli 2016 werkt de WAA-groep de gevolgen hiervan zowel in financiële (incl. frictiekosten) als inhoudelijke zin uit.

De WAA groep kan er voor kiezen om deze uitwerking samen met de andere regionale SW-bedrijven (NLW-groep en Intos) ter hand te nemen. Binnen de modulaire opbouw van de business cases kan het detacheren van werkzoekenden ingebed zijn in een branchegerichte aanpak en/of aangevuld met activiteiten als diagnose en training van werkzoekenden. Het WSP bepaalt als opdrachtgever of dergelijke activiteiten gewenst zijn.

Jaarlijks wordt het strategisch beleid van WAA in een review door het management, in samenspraak met het Bestuur en de Raad van Commissarissen, afgezet tegen de nieuwste ontwikkelingen, herijkt en vertaald naar een visie en missie. Voor 2017 en volgende jaren

wordt vooralsnog, in afwachting van de bijstelling o.b.v. de businesscases c.a. per medio 2016, in deze primaire begroting 2017 ervan uitgegaan dat onderstaande, voor 2015 vastgestelde missie en visie van toepassing zijn en blijven:

Missie: WAA groep voegt waarde toe aan haar opdrachtgevers door de inzet van SW-medewerkers.

Visie: WAA groep is dé professionele organisator van duurzaam werk voor SW-medewerkers bij reguliere bedrijven in de regio Noord-Limburg.

Visie en missie moeten leiden tot een WAA organisatie waarin onderstaande strategische items centraal staan:

- Heeft sociaal en financieel renderende strategische allianties en co-creaties met het regionale bedrijfsleven en overheden.
- Realiseert voor haar SW-medewerkers duurzame plaatsingen in groepen bij opdrachtgevers.
- Ambieert samen met haar Sw-medewerkers ontplooiing gericht op maximale loonwaarde.
- Is een proces- en resultaatgerichte organisatie waarin met plezier gewerkt wordt.

Door de vervreemding van meer hoogwaardig werk naar het vrije bedrijfsleven en de transitie van centraal beschut werk naar decentraal resp. naar Huizen van de Wijk in Venlo en Werk in Buurten in de kernen van Beesel en Bergen, krimpt de WAA-organisatie in de tijd en zal de centrale productie- en dienstenorganisatie geleidelijk worden af- en omgebouwd. De effecten hiervan op de organisatie WAA zijn vertaald in alle begrotingen vanaf 2015.

5. Ontwikkelingen ten aanzien van de Gemeenschappelijke Regeling

Op Schapsniveau zijn mogelijke herindeling van gemeenten altijd een belangrijk item maar momenteel in de regio Noord Limburg geen issue. Maar het is natuurlijk in de toekomst zeker niet uit te sluiten dat in het Schap deelnemende gemeenten, direct of indirect toch ooit weer betrokken zijn en/of (wederom) worden bij volgende gemeentelijke herindelingen. Herindelingen die direct relevant kunnen zijn voor de bestuurlijke constellatie en/of het directe verzorgingsgebied van WAA Venlo e.o.

Het Bestuur van het Schap bestaat uit:

- een Algemeen Bestuur dat bestaat uit een voorzitter, penningmeester en secretaris die benoemd zijn door, voor en namens de colleges uit de drie in het Schap WAA Venlo e.o. deelnemende gemeenten;
- een Dagelijks Bestuur dat bestaat uit een voorzitter die wordt afgevaardigd uit het algemeen bestuur en twee adviseurs, waarbij de twee adviseurs sec een adviserende stem hebben in het dagelijks bestuur.

De bestuurlijke inrichting voldoet op deze wijze geheel aan de vanaf eind 2015 vigerende bepalingen hiervoor. De bestuurlijke samenstelling van de Gemeenschappelijke Regeling zal in 2007 naar verwachting anders zijn ten opzichte van 2015. De invulling van de functies van penningmeester als secretaris zijn ongewijzigd maar het voorzitterschap van WAA Venlo e.o. wordt vanaf begin 2016 anders ingevuld.

Zoals al aangegeven is, zal, als gevolg van de nieuwe ontwikkelingen voor de uitvoering van de Wsw onder de nieuwe Participatiewet, in 2016 een onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de huidige governancestructuur van de WAA organisatie in relatie tot de gehele aansturing en uitvoering van de Wsw door zowel het Schap als haar uitvoeringsorganisatie verder ter hand worden genomen. In afwachting van de uitkomsten van dit onderzoek is deze begroting gebaseerd op (vooralsnog) ongewijzigde voortzetting van de huidige uitvoeringsmodaliteit á la going concern.

6. Ontwikkelingen in de Wsw

Met ingang van 1-1-2015 is de Wsw opgegaan in een nieuwe veel meer omvattende Participatiewet. Een wet die ontschotting van mensen en middelen beoogt. En een wet die, incl. bijgevoegd financieel kader, van gemeenten verwacht (of zelfs eist), dat gemeenten als entiteit in de gezamenlijkheid met maximale doelgerichtheid en efficiency én met fors minder middelen al de zaken in het hele sociale domein in verband en gecombineerd vanaf 2015 zowel in regie als uitvoering goed oppakt. Jaarlijks worden, met het verder invoeren van de nieuwe wet, structureel lagere financieringsmiddelen door het Rijk voor zowel de Wsw als het hele gemeentelijke sociale domein voor een langere termijn beschikbaar gesteld. Ook voor de periode 2017 t/m 2020 zal dit naar verwachting onverminderd het geval zijn en blijven.

De Wsw is vanaf 2015 zowel inhoudelijk als budgettair één van de onderdelen in de nieuwe wet en kent derhalve geen apart budget meer voor de financiering van de doorlopende verplichtingen uit de Wsw. De Wsw-middelen zijn wel nog apart zichtbaar maar vanaf 2015 niet meer apart gealloceerd en vormen een integraal en niet geormerkt deel van het totale participatiebudget dat gemeenten vanaf 1-1-2015 ontvangen voor de gehele - sluitende - keten van instrumenten rondom mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Binnen de Participatiewet wordt de Wsw afgebouwd ten gunste van andere regelingen doordat er vanaf 1-1-2015 geen instroom in de Wsw meer mogelijk is.

De nieuwe wet zorgt voor een sluitende aanpak van alle vraagstukken rondom werk, inkomen en zorg voor mensen die om welke reden dan ook en al dan niet tijdelijk en/of permanent een steuntje in de rug nodig hebben. De wet benoemt ook gemeenten vanaf 1-1-2015 in gezamenlijkheid binnen een arbeidsregio als de enige, centrale regiehouder en regievoerder voor het hele sociale domein.

7. Realisatie van doelmatigheid en rechtmatigheid

Doelmatigheid

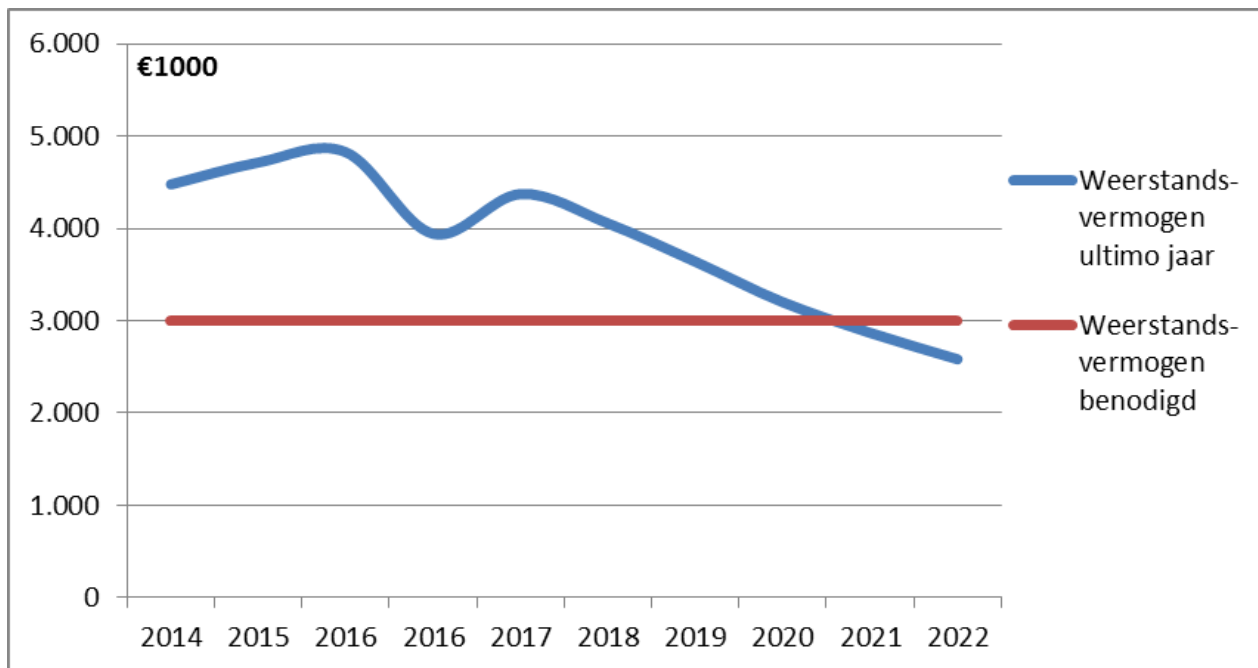
WAA dient als publiekrechtelijke organisatie bij de uitvoering van haar publieke taak altijd en overal in het uitvoeren van (overheids-)taken die door de participanten in de regeling bij haar zijn neergelegd, zowel doelmatig als rechtmatig te opereren.

Het is in het kader van doelmatigheid een must en een noodzakelijke voorwaarde dat een uitvoeringsorganisatie al haar taken doelmatig (gericht op maximale doelrealisatie) uitvoert. Doelmatigheid veronderstelt hierbij dat alle toegewezen taken binnen de gestelde kaders adequaat worden uitgevoerd met in achtname van alle vigerende wettelijke kaders en tegen voor deze participanten aanvaardbare kosten.

Doelmatig opereren ten aanzien van haar sociale opdracht betekent voor WAA het maximaal invullen van de taakstelling voor haar gemeenten. Het Schap heeft, evenals in voorgaande jaren, in 2015 deze doelmatigheidselementen binnen haar mogelijkheden maximaal ingevuld en derhalve op deze punten doelmatig gehandeld en gaat ervan uit dat ook voor de jaren 2017 en verder te realiseren.

Doelmatig opereren in uitvoering betekent voor zowel het Schap als haar uitvoeringsorganisatie WAA groep nv de Wsw uitvoeren voor haar deelnemende gemeenten tegen voor deelnemende gemeenten aanvaardbare kosten en bijdragen. In "Samen Anders!" is dit i.c.m. het nieuwe beleid van WAA financieel vertaald voor de periode 2015-2020. Met name als gevolg van de eerder genoemde te verwachten forse kortingen op het rijksbudget voor de uitvoering van de Wsw, wordt er voor de begrotingsperiode 2017-2020 jaarlijks een gemiddeld tekort bij WAA verwacht van ongeveer € 3,8 mio. Dit tekort zal voornamelijk jaarlijks worden gedekt door een bijdrage uit de bestemmingsreserve en een gelijkblijvende (aanvullende) gemeentelijke bijdragen resp. gemeentelijke tekortfinanciering van € 3.183.000. Over- en onderdekking van deze bijdragen ten opzichte van het verwachte tekort worden opgevangen middels een zgn. egaliseringsfonds resp. weerstandsvermogen. Onderstaand is het verwachte verloop van dit weerstandsvermogen voor WAA overall (Schap incl. uitvoeringsorganisatie WAA

groep nv) in de tijd x € 1.000 in relatie tot het gewenste minimumniveau aangegeven voor 2017 t/m 2022.

Voor de periode 2017 t/m 2020 wordt verwacht dat het beschikbare weerstandsvermogen overall nog voldoende zal zijn om eventuele tekorten op de gemeentelijke bijdragen af te dekken.

Onveranderd is voor WAA van belang dat in het kader van doelmatigheid en hieraan verbonden kosten en bijdragen onderstaande in "Samen Groeien" en in de geactualiseerde koers bevestigde, verankerde randvoorwaarden in acht worden genomen:

- De werkwijze in en van het WAA bedrijf moet sober en doelmatig zijn: de uitgaven binnen de overige kosten worden hierop aangepast. Daar waar expertise of andere vormen van ondersteuning noodzakelijk is wordt contact gezocht met de 3 deelnemende gemeenten; vacatures zouden dan ook over en weer kunnen worden uitgewisseld;
- WAA dient zo min mogelijk langlopende financiële verplichtingen aan te gaan. Daar waar dit onverhoopt toch aan de orde zou kunnen en moeten zijn vanuit bedrijfsvoering, wordt dit vooraf afgestemd en besloten in samenspraak met de deelnemende gemeenten. Dit om eventuele startverplichtingen als gevolg van een mogelijke mismatch tussen eisen en wensen van een sterk veranderende WAA-organisatie en kosten uit lopende contracten en investeringen te minimaliseren;
- Binnen de huidige financiële positie van zowel WAA als gemeenten zal een substantieel bedrag inzetbaar worden gemaakt om de beoogde transitie te maken, waardoor de WAA "fit" wordt en een kostenstructuur krijgt die past bij een veranderende maar ook krimpende organisatie. Fit maken betekent dat vooral binnen de groep regulier personeel bezuinigd wordt en het credo niet meer op groei ligt, maar op het in stand houden van de huidige situatie onder gebruikmaking van beschikbare kennis. Al in 2014 is aangegeven dat de gehele ombouw en transitie van de entiteit WAA gecontroleerd en geconditioneerd zal gebeuren met oog voor organisatorische en financiële stabiliteit en continuïteit van de organisatie WAA én haar participanten. Iets dat de komende jaren als gevolg van geforceerde en snellere afbouw van faciliteiten moeilijker wordt maar desondanks toch zo veel als mogelijk van toepassing blijft. De ombouw van de WAA organisatie moet gebeuren rekening houdende met en binnen de bestaande financiële mogelijkheden van zowel WAA als de deelnemende gemeenten en onder genoemde randvoorwaarden.

Samen met de gemeenten zal WAA in dit dynamische proces ten aanzien van doelmatigheid steeds opnieuw een nieuw evenwicht tussen doel, doelmatigheid en hieraan verbonden kosten en bijdragen zoeken en bepalen. Doel is hierbij om middels een combinatie van mogelijkheden een overschot uit bedrijfsvoering bij de WAA jaarlijks te verhogen en daardoor de kortingen op de rijksbijdrage Wsw te mitigeren en de gemeentelijke bijdragen e.v. te beperken.

Doelmatigheid is en blijft altijd voor WAA van belang en zal intern periodiek worden gemeten en getoetst aan de hand van vooraf benoemde prestatie-indicatoren. Via maandrapportages, jaarrekeningen, begrotingen maar ook kwartaalberichten en maandelijkse dashboards worden voor de sturing en bedrijfsvoering relevante indicatoren op een eenduidige en transparante wijze aan alle belanghebbenden van WAA gepresenteerd.

Naast eigen indicatoren wordt doelmatigheid bij het Schap en haar uitvoeringsorganisatie WAA groep nv jaarlijks getoetst door de gerealiseerde doelen en de daarbij behorende kosten voor de uitvoering van de Wsw af te zetten tegen beschikbare branchegegevens. Dit, tezamen met een duidelijke periodieke (interne) verantwoording en toelichting op resultaten en van nature ingebouwde interne en externe controles, zorgt voor een informatieverzorging die de vereiste (bestuurlijke) transparantie waarborgt. WAA heeft altijd al doelmatigheid hoog in haar vaandel staan en zal op dit punt de ingezette lijn blijven volgen.

Rechtmatigheid

WAA heeft in haar uitgangspunten benoemd dat rechtmatigheid en hieraan verbonden transparantie in doen, laten en het afleggen van verantwoordingen naar alle participanten, de natuurlijke basis vormt voor al haar handelen.

Het aspect rechtmatigheid werd tot en met 2014 jaarlijks door het Rijk getoetst bij het Schap en de afzonderlijke gemeenten via het principe van "Single Audit Single Information" (zgn. Sisa). Hierin waren een aantal indicatoren benoemd die door de externe accountant jaarlijks werden getoetst aan de hand van een bij wet vastgesteld controleprotocol en die voor het Schap en voor elke individuele gemeente normatief zijn t.a.v. realisatie van Wsw taakstelling, omvang van de wachtlijst en realisatie van Begeleid Werken.

Vanaf 2015 is Sisa van Wsw geen verplichting meer voor Schappen. Omdat het afleggen van verantwoording en transparantie voor WAA altijd al van groot belang WAA was en ook blijft, en het Schap het belang van Sisa en de informatie die hieruit naar voren kwam, onverminderd onderschrijft, worden vanaf 2015 de van toepassing zijnde Sisa-gegevens door WAA integraal opgenomen in de jaarrekening. Daarmede blijven ze onlosmakelijk een onderdeel van controle voor onze externe accountant.

Middels een accountantsverklaring geeft de huisaccountant aan in hoeverre WAA heeft voldaan aan de eisen van sociale en financiële rechtmatigheid. Op sociaal gebied wordt getoetst of er voldaan is aan de personele eisen zoals die door het Rijk in de Wsw heeft neergelegd. Op financieel gebied wordt getoetst in hoeverre alle uitgaven die gedaan zijn binnen de kaders van de genoemde wettelijke regelingen én of deze passen binnen wettelijke bepalingen voor verslaggeving (gemeentelijke comptabiliteitsvoorschriften), financiering (wet FIDO), etc. Vanaf den beginne heeft WAA steeds ruimschoots aan de gestelde rechtmatigheidseisen voldaan en ook in 2015 is dit het geval. WAA streeft ernaar ook in de toekomst steeds aan deze eisen te voldoen maar kan geen garantie hiervoor geven. Dit omdat het Rijk jaarlijks wet- en regelgeving aanpast zonder rekening te houden met praktische (on)mogelijkheden. Hierdoor is het risico van subsidiekorting altijd latent aanwezig.

WAA richt zich onder de koers vanaf eind 2014 nog sec op de uitvoering van de Wsw. Er zijn als uitloop van de oude strategie en in 2016 en 2017 vooralsnog sec ter invulling van wegvallende Wsw capaciteit bij facilitair werk, ook andere doelgroepen dan Wsw werkzaam bij WAA. De resultaten (i.c. kosten en opbrengsten) die vanuit deze activiteiten gegenereerd worden, worden geoormerkt als publiekrechtelijk voor zover het de inzet van andere met Wsw vergelijkbare doelgroepen zijn op Wsw arbeidsplekken en als privaatrechtelijk voor zover het andere sec op regintegratie van deze andere doelgroepen gerichte activiteiten zijn. De publieke activiteit van WAA vloeit namelijk per definitie voort uit de Wsw-achtige activiteiten en kan alleen betrekking hebben op de doelgroep Participatiewet á la Wsw. De re-integratieactiviteiten zijn en worden steeds nadrukkelijk gescheiden gehouden van de Wsw. Op deze wijze voldoet

WAA aan de eisen die de Wsw stelt en is de scheiding Wsw - overige activiteiten en public - en private financiering duidelijk verankerd in de (administratieve) organisatie van de gehele WAA organisatie. De accountant heeft ook in 2015, evenals in alle vorige jaren, vastgesteld dat ook op dit punt de WAA organisatie voldoet aan de administratief organisatorische eisen die op dit punt van belang zijn.

8. Voorstel tot vaststelling van de begroting

Het Dagelijks Bestuur stelt aan het Algemeen Bestuur voor deze begroting vast te stellen.

Begroting

Programmaverantwoording

Algemeen

Het Schap kent in zijn begroting en jaarrekening één programma. Dit is het programma Sociale werkvoorziening. Alle processen van het Schap, inclusief alle ondersteunende processen zoals bestuur, financieel en operationeel beheer e.d. zijn gericht op dit programma zijnde het verzorgen van de uitvoering Wsw voor de deelnemende gemeenten.

Programma Sociale werkvoorziening

1. Algemeen

Ook onder de nieuwe Participatiewet wordt vanaf 2015 het huidige kader voor de uitvoering van Wsw onveranderd doorgezet.

Hierbij ligt en blijft regie, uitvoering en financiering van de Wsw ook voor 2017 en volgende jaren bij de individuele gemeenten. Het Schap ondersteunt de gemeenten bij het invullen van hun Wsw taakstelling en fungeert als Shared Service Center en als gemeenschappelijke werkgever voor Wsw dienstbetrekkingen voor en namens haar deelnemende gemeenten. In deze begroting wordt ervan uitgegaan dat de gemeenten de rijksbijdrage Wsw voor elke gerealiseerde Wsw-dienstbetrekking volledig beschikbaar stellen aan het Schap. Voor de bepaling van de rijkssubsidie Wsw per dienstbetrekking en de in te vullen taakstelling door het Schap per gemeente, is in deze begroting uitgegaan van het voor 2017 e.v. apart aangegeven vergoedingendeel Wsw als onderdeel in de Participatiewet voor de verschillende gemeenten. Dit wordt jaarlijks door SZW gepubliceerd als onderdeel van het totale Participatiebudget.

Onderstaande variabelen zijn hierin bepalend en worden hiervan afgeleid:

- Het aantal medewerkers, uitgedrukt in arbeidsjaren resp. standardeenheden (SE), dat landelijk én per gemeente apart via de Participatiewet, onderdeel Wet sociale werkvoorziening, bekostigd wordt, wordt op basis van actuariële gegevens t.a.v. verwachte uitstroom hiervan jaarlijks bepaald. Hierbij vormt de situatie eind 2015 de basis. Deze gegevens worden door het Rijk jaarlijks geactualiseerd op basis van de realisatie van t-1 resp. op basis van de realisatie 2016 voor 2017;
- Een vast budget per standardeenheid waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen budget voor oude doelgroep en budget voor nieuwe doelgroep;
- De "omrekenverhouding" Wsw-medewerkers, uitgedrukt in Full Time Equivalent (FTE), naar standardeenheden (SE), kenbaar gemaakt aan de afzonderlijke bestuurlijke eenheden middels een uitvoeringsbeschikking. Voor 2017 worden de volgende omrekenfactoren vastgesteld (idem als in 2015):
  - Licht gehandicapt 1,00
  - Middel gehandicapt 1,00
  - Zwaar gehandicapt 1,25

De door het Rijk voor 2017 aan gemeenten toegekende Wsw subsidievergoeding in arbeidsjaren is het te realiseren bezettingsdoel voor elke gemeente, en hiervan afgeleid voor WAA geeft dit tevens het maximum aan van de te subsidiëren Wsw-arbeidsplaatsen per gemeente voor 2017. Ondanks het feit dat vanaf 1-1-2015 geen instroom in de Wsw meer plaatsvindt blijft het risico van onder- of overrealisatie nog steeds aanwezig. In geval van onderrealisatie in SE is het gestelde doel niet gerealiseerd maar hoeft vanaf 2015 het niet door Wsw verplichtingen gedekte overschot op de rijkssubsidie Wsw niet te worden terugbetaald aan het Rijk. Dit omdat er vanaf 2015 sprake is van een niet geoormerkt Wsw deel in een ontschot overall Participatiebudget. Bij overrealisatie geldt dit ook en zijn de kosten voor overrealisatie derhalve ook voor eigen risico en rekening van de betreffende gemeente.

De Wsw subsidie van ongeveer € 25.400 per arbeidsjaar in 2016 zal, ondanks de verminderde korting in 2017, in lijn met hetgeen eerder door het Rijk is aangegeven naar verwachting worden afgebouwd naar een uiteindelijk een nieuw nominaal niveau van ongeveer € 22.700. Eind 2015 heeft het Rijk aangegeven dit nominale bedrag onveranderd als normatief te beschouwen voor 2021 maar in tegenstelling tot eerder aangegeven hierop vanaf 2016

indexatie te willen gaan toepassen ter hoogte van de zgn. LPO. De indexatie dekt echter alleen de loonkostenstijging af en mitigeert het oplopende subsidietekort maar compenseert het zeker niet. De financiële gevolgen van de afbouw van de rijksbijdrage Wsw zijn geheel voor risico en rekening van de hiervoor bij wet door het Rijk aangewezen gemeenten.

2. Sociaal beleid

In de beleidsvisie van het bestuur is aangegeven welke doelstellingen het Schap nastreeft. Op sociaal gebied zijn deze doelstellingen onveranderd ten opzichte van vorige jaren en vertaald in concreet meetbare termen als:

- een beleid gericht op uitstroom van Wsw-medewerkers naar het reguliere bedrijfsleven, rekening houdend met de individuele wensen en mogelijkheden van eenieder.
- Optimale invulling van de jaarlijks door het Rijk aangegeven taakstelling.

Plaatsingen, in- en uitstroom

Het verloop van het aantal geplaatste fte (incl. Begeleid werken en plaatsingen via Werken in buurten) is als volgt:

Aantal fte	2017*	2016*	2015	2014
Beginstand	726,4	777,9	827,2	803,1
Bij: instroom	0,0	0,0	0,0	83,2
Bij: toename a.g.v. verhuizingen en wijzigingen van handicapcode			4,5	0,0
Af: uitstroom naar reguliere arbeid	0,0	0,0	0,0	0,0
Af: uitstroom overige	51,3	51,5	53,8	59,1
Eindstand	675,1	726,4	777,9	827,2
Waarvan werkzaam via:				
• WAA	550,6	629,6	753,4	819,9
• Werken in buurten	124,5	96,8	24,5	7,3

*) 2014 en 2015 werkelijk, 2016 volgens prognose en 2017 volgens begroting

Tot en met 2014 zijn jaarlijks grote schommelingen in de totale taakstelling als ook de taakstellingen van de individuele gemeenten zichtbaar en als gevolg hiervan ook veranderende in- en uitstroomcijfers. Vanaf 2015 is de eindsituatie van t-1 en de actuair berekende uitstroom per gemeente leidend voor de jaarlijkse subsidievaststelling Wsw van de afzonderlijke gemeenten voor de komende perioden.

Wachlijst

Vanaf 1-1-2015 zijn alle Wsw-wachlijsten opgeheven omdat er vanaf die datum ook geen instroom meer mogelijk is vanaf een wachtlijst in de Wsw. Aangegeven is dat een ieder die eind 2014 nog op een wachtlijst Wsw stond, een voorrangpositie heeft voor plaatsing in een garantiebaan conform de afspraken uit het sociaal akkoord.

Taakstelling Wsw en realisatie

WAA zal, conform de beleidsdoelstellingen, evenals in 2016 ook in 2017 en volgende jaren de aan haar door individuele gemeenten toegewezen Wsw-populatie conform de kaders van de Wsw voorzien van passende arbeid.

3. Financieel beleid

De begroting 2017 sluit met een tekort van € 3.328.000. Dit is inclusief een toevoeging aan de bestemmingsreserve ad € 547.000. Het tekort zal worden gedekt uit een bijdrage van de bestemmingsreserve ad € 577.000 en een vooralsnog voor 2017 vastgestelde gemeentelijke aandeel in het tekort van € 3.183.000. Ook voor de jaren daarna zal vooralsnog het begrote, vaste gemeentelijke aandeel in het tekort, in lijn met de afspraken in Samen Anders!, jaarlijks € 3.183.000 bedragen. Medio 2016 zal dit echter opnieuw worden bekeken o.b.v. de eind 2015

besloten en medio 2016 uitgewerkte actualisatie van dit strategisch beleidsplan. Het verschil tussen de in enig jaar benodigde en het vaste gemeentelijke aandeel in het tekort zal jaarlijks worden geëgaliseerd middels een egalisatiefonds.

Zoals al aangegeven is de ontwikkeling van het subsidieresultaat vanaf 2014 al toonaangevend in de ontwikkeling van het totale tekort van WAA. Sterker nog: als het Rijk niet vanaf 2014 subsidiekortingen op de Wsw zou toepassen, zou er in 2017 geen sprake zijn van een tekort bij WAA en zou de organisatie zonder gemeentelijke tekortfinanciering draaien (!).

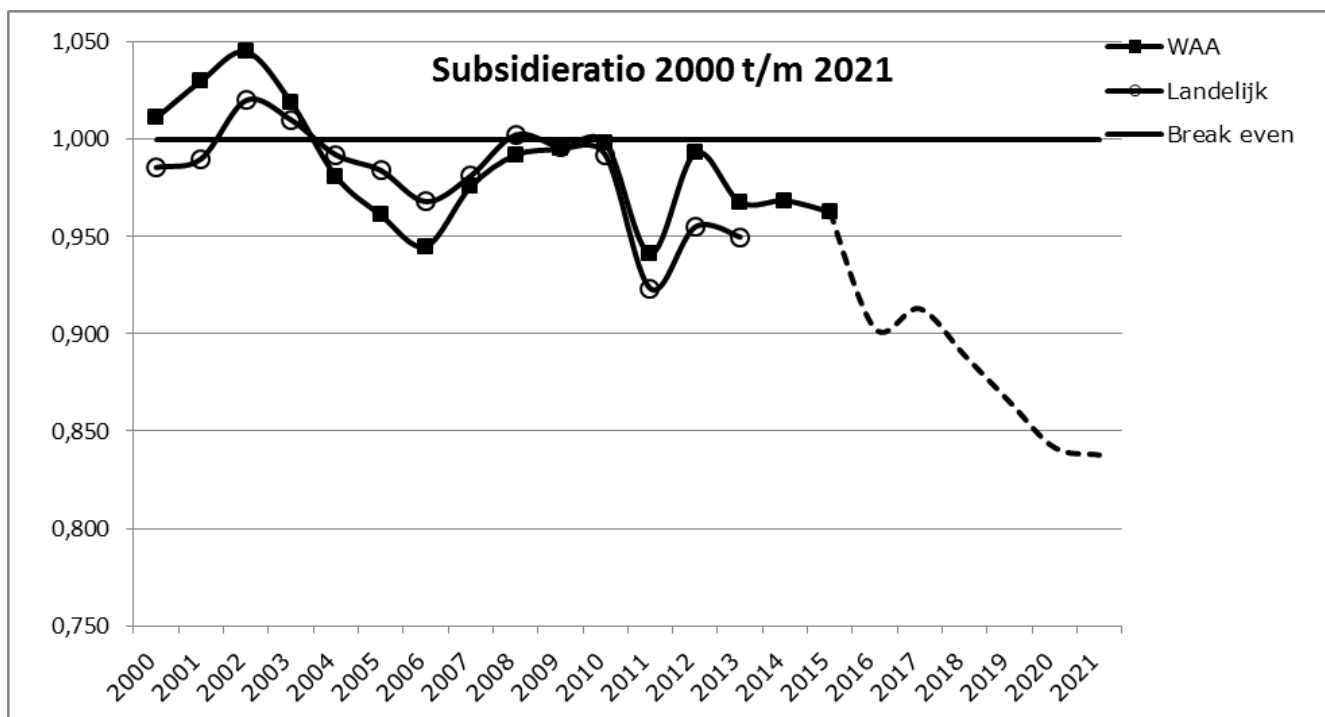
Onderstaand is de ontwikkeling van het subsidieresultaat middels de verhouding tussen de rijksbijdrage en de Wsw-loonkosten in de tijd weergegeven in de vorm van de subsidieratio:

Jaar	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015**	2016**	2017**
Sw-landelijk*	0,996	0,992	0,923	0,955	0,950	0,941	Onbekend	Onbekend	Onbekend
WAA *	0,995	0,998	0,941	0,993	0,968	0,968	0,963	0,903	0,913

*) $subsidieratio = (Rijksvergoeding \text{ minus aandeel Wsw subsidie begeleid werken}) / \text{loonkosten Sw}$ (afgerond op 3 decimalen). Een ratio < 1 geeft aan dat de rijksvergoeding **niet** voldoende is om de loonkosten Sw te dekken.

***) 2016 volgens prognose, 2017 volgens begroting.

Het verloop van de subsidieratio is als volgt:

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat de subsidieratio in 2011 een forse daling kende a.g.v. een extra expliciete korting op de subsidie met 5% per SE. In 2012 steeg de ratio door een daling van de loonkosten Wsw per fte vooral a.g.v. lagere sociale lasten en pensioenpremies en een lichte stijging van de rijkssubsidie. In 2013 daalde de ratio door een lagere stijging van de subsidie t.o.v. de loonkosten. In 2014 en 2015 bleef de ratio, ondanks subsidiekortingen, nog ongeveer gelijk t.o.v. 2013 door een lichte aanpassing van de rijkssubsidie per SE bij een nihil cao-loonstijging Wsw maar vanaf 2016 daalt de subsidieratio fors door een stijging van de loonkosten Wsw a.g.v. de nieuwe cao én een verder oplopende korting op de rijksbijdrage Wsw. In 2017 stijgt de ratio nog even licht door een eenmalige inhaalcompensatie van loonkostenstijgingen (LPO) incl. voorgaand jaar in de rijksbijdrage Wsw. Maar vanaf 2018 daalt de ratio naar verwachting weer door de verdergaande korting van de rijksbijdrage tot in ieder geval 2020.

Naast het subsidieresultaat zijn natuurlijk ook de aard en omvang van de toegevoegde waarde voor verkochte diensten en producten én de hieraan verbonden bedrijfskosten relevant voor

het totaalresultaat. Daarbovenop is het ook van belang in hoeverre een Sw-organisatie succesvol is bij het buiten plaatsen van cliënten middels Begeleid Werken. En last but not least zijn de kapitaallasten en overheadkosten van belang die weer afhangen van hoe en op welke wijze de invulling van overhead en de financiering van een organisatie vorm en inhoud is gegeven.

Om te voorkomen dat verdere, onverwachte bezuinigingen van het Rijk in 2016 en volgende jaren direct ook onvoorziene extra gemeentelijke aandelen in het tekort tot gevolg hebben, wordt er (vooralsnog) bij WAA overall (Schap + WAA groep nv c.a.) een buffer- resp. weerstandsvermogen aangehouden van ongeveer 3,0 mio. Dit vermogen dient ervoor om eventuele verdere gevolgen van de economische teruggang en/of bezuinigingen op re-integratiebudgetten bij klanten op het exploitatieresultaat van WAA en haar uitvoeringsorganisatie in eerste instantie en in beperkte mate zelf te kunnen opvangen. Het is de bedoeling dat hiermede extra, onverwachte gemeentelijke bijdragen zoveel als mogelijk voorkomen worden maar nadrukkelijk dient gezegd te worden dat dit niet uitgesloten kan worden.

4. Toekomstverwachting

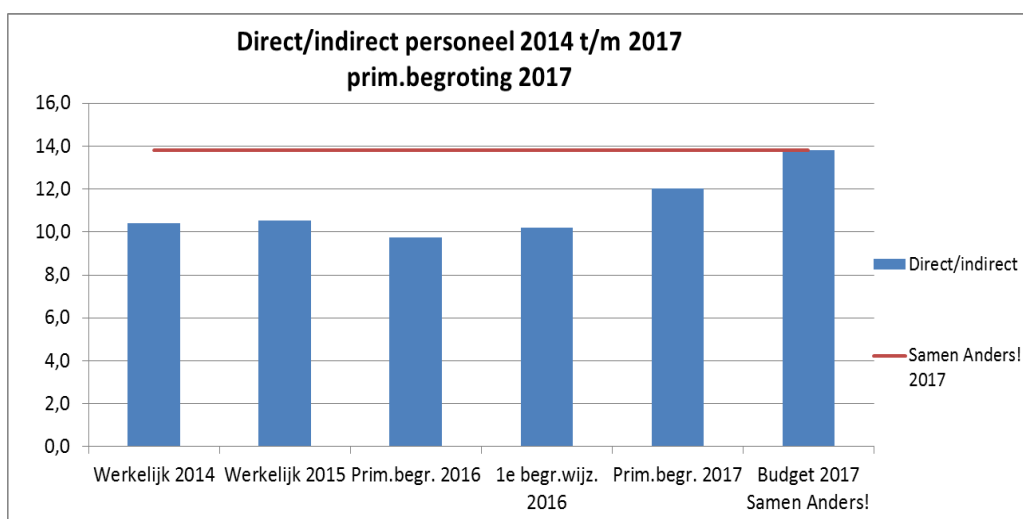
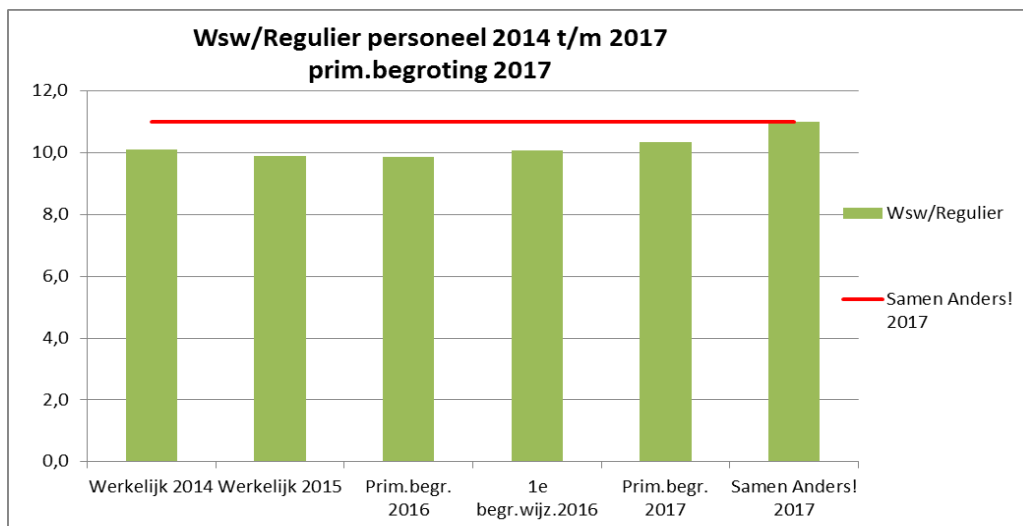
De toekomstverwachting t.a.v. het sociale en financiële beleid wordt vertaald in de meerjarenbegroting. Deze geeft een verwachting weer van het financiële resultaat voor de komende vier jaar. Deze meerjarenbegroting is gebaseerd op de uitgangspunten zoals die onderstaand worden aangegeven. Deze uitgangspunten zijn gestoeld op bedrijfsspecifieke, regionale en landelijke ontwikkelingen die verwacht worden en zichtbaar zijn op het gebied van gesubsidieerde arbeid in het algemeen en de sector Sociale Werkvoorziening in het bijzonder. De verwachtingen voor het Schap zijn in onderstaande meerjarenraming verwerkt. Door de reeds genoemde 100% aandeelhoudersrelatie van het Schap met WAA groep nv zijn de resultaten van de NV direct van belang voor het langere termijnperspectief van het Schap. Deze NV-resultaten liggen, met toepassing van de onderstaand genoemde uitgangspunten, ten grondslag aan de meerjarenraming van het Schap.

De meerjarenraming is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

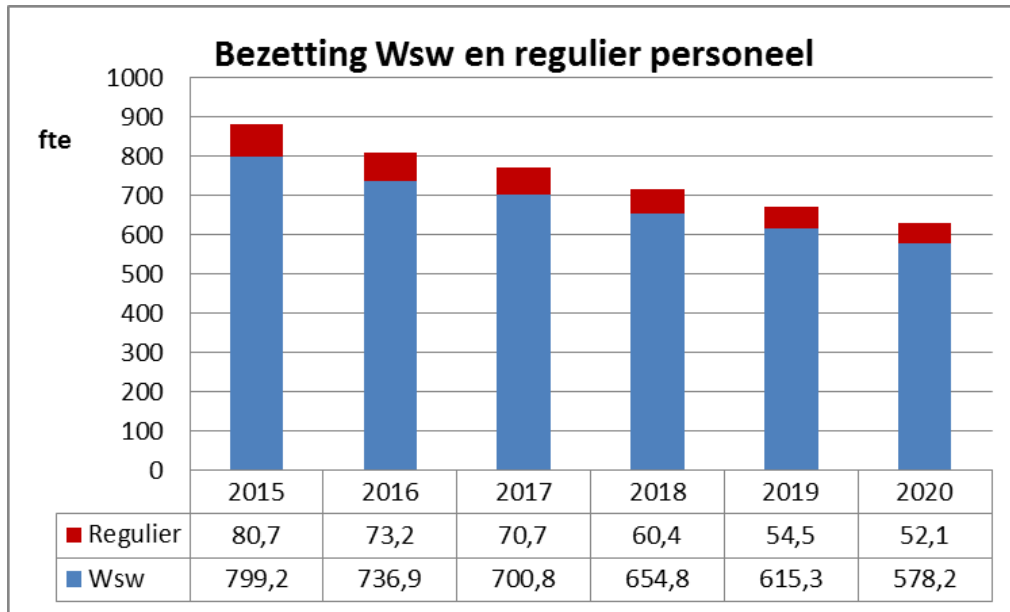
1. M.i.v. 1-1-2015 is de nieuwe Participatiewet in werking getreden. De aparte regelingen WWB, Wsw, Wajong en AWBZ dagbesteding ca. zijn samengevoegd tot één koepelregeling. De nieuwe wet is primair gericht op plaatsing van eenieder die, al dan niet tijdelijk, niet actief is in de arbeidsmarkt en aangewezen is op ondersteuning van de overheid, z.s.m. en met een zeer tijdelijke, minimale ondersteuning van de overheid terug te laten keren naar de reguliere arbeidsmarkt. Vanaf 2015 is er geen instroom meer in de Wsw en zullen alle mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt door gemeenten zo veel als mogelijk worden bemiddeld naar reguliere arbeid. Voor diegene waar dit niet mogelijk voor is, zullen gemeenten zélf – al dan niet via regionale werkbedrijven - zorgen voor passende activiteiten voor deze groepen. WAA staat alleen aan de lat voor de uitvoering van de Wsw.
2. O.b.v. het strategisch plan "Samen groeien" i.c.m. de actualisatie daarvan per december 2015, worden eigen activiteiten van WAA versneld afgebouwd t.g.v. externe plaatsingen, en i.p.v. voor eigen risico en rekening uitvoeren van activiteiten naar leverancier van Wsw-capaciteit voor en onder regie van derden. Activiteiten met relatief weinig raakvlak met onze Wsw-bezetting zullen versneld worden vervreemd. De Beschutte omgeving voor Sw-medewerkers met een lagere loonwaarde (<40%) wordt vanaf 2018 in zijn geheel door de gemeenten zelf overgenomen en door WAA in zijn geheel afgebouwd. In de financiële exploitatie worden de effecten hiervan zowel in operationele zin als qua frictie opgenomen en financieel op hoofdlijnen vertaald in zowel de jaar- als meerjarenbegroting.
3. Bij de ombouw en krimp van de organisatie en vervreemding resp. afstoten van activiteiten wordt rekening gehouden met frictiekosten. In lijn met Samen Anders! geldt hierbij dat voor personele en contractuele frictie een uitlooperperiode van 1 jaar en voor infrastructurele frictie een 2 jaarstermijn wordt gehanteerd.

4. Voor het budgetvolume Wsw geldt als uitgangspunt een taakstelling voor 2017 van 717,1 SE ofwel 700,8 fte (incl. Begeleid werken en Werken in buurten). Doordat vanaf 2015 geen instroom meer plaatsvindt daalt de gemiddelde bezetting Wsw jaarlijks met ca. 7% naar 606,2 fte in 2019.
5. De bezetting regulier personeel volgt wat betreft het directe personeel de bezetting Wsw per activiteit volgens vooraf benoemde case loads. Wat betreft indirect regulier personeel wordt afgebouwd naar rato de afname van de Wsw-bezetting, behoudens daar waar dienstverlening onder een kritische grens dreigt te komen. De kosten van hierdoor boventallig wordend regulier personeel wordt, rekening houdende met een gemiddelde uitplaatsingstermijn van 1 jaar, als frictiekosten begroot. Met een evt. mis match tussen boventallig en benodigd personeel is geen rekening gehouden. Daar waar mogelijk is wel met pensionering rekening gehouden. Tevens is rekening gehouden met een voorrangregeling voor WAA-personeel voor plaatsingen van werkleiding voor begeleiding van andere doelgroepen dan Wsw in Huizen van de Wijk in de gemeente Venlo.

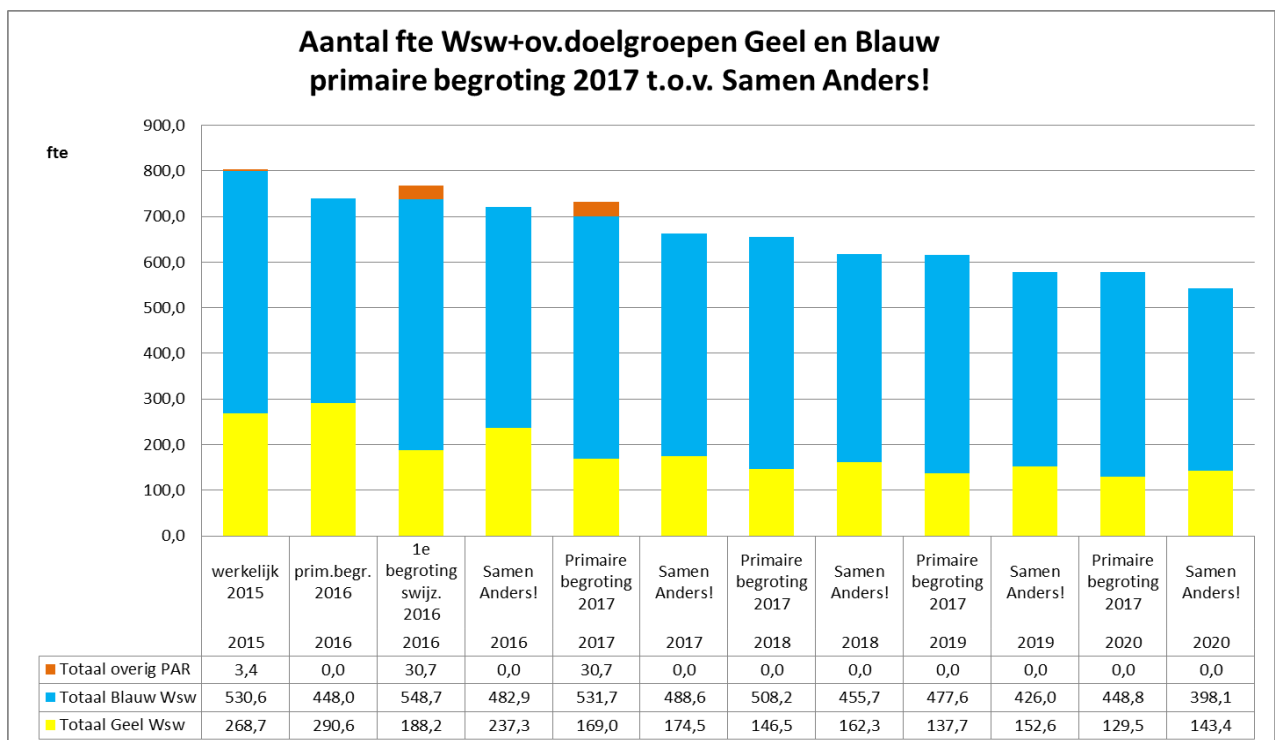
Omdat er in 2017, evenals in 2016, meer Wsw-ers dan oorspronkelijk begroot in Samen Anders! werkzaam zullen blijven bij WAA én de vervreemding van activiteiten achterblijft bij de oorspronkelijke planning, zal er ook in 2017 meer reguliere werkbegeleiding en ondersteunend personeel noodzakelijk zijn. Onderstaand is dit zichtbaar in een lagere verhouding Wsw / regulier personeel en een lagere verhouding direct / indirect personeel in 2017 t.o.v. Samen Anders!

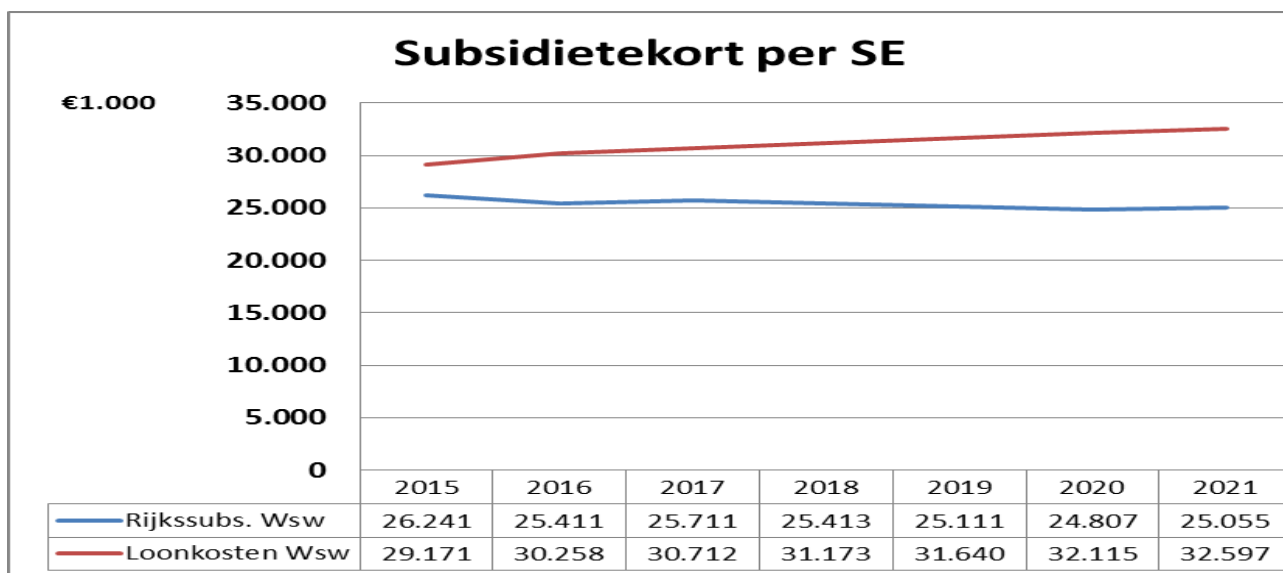
Bovenstaande items voor 2017 zijn vertaald in onderstaande meerjarenperspectief:

6. De gehele doelgroep Wsw wordt op basis van een IOP (Individueel OntwikkelingsPlan) gescreend en ingedeeld op basis van loonwaarde. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen Wsw-ers met een verwachte loonwaarde die hoger is dan de te verwachten individuele begeleidingskosten (de z.g. "blauwe groep") en Wsw-ers waar dit waarschijnlijk niet het geval zal zijn (de z.g. "gele groep"). De blauwe groep wordt zoveel mogelijk extern geplaatst als detacheringen. De gele groep wordt zoveel als mogelijk geplaatst via het concept "Werken in buurten". In onderstaande grafiek is de verdeling hiervan weergegeven:

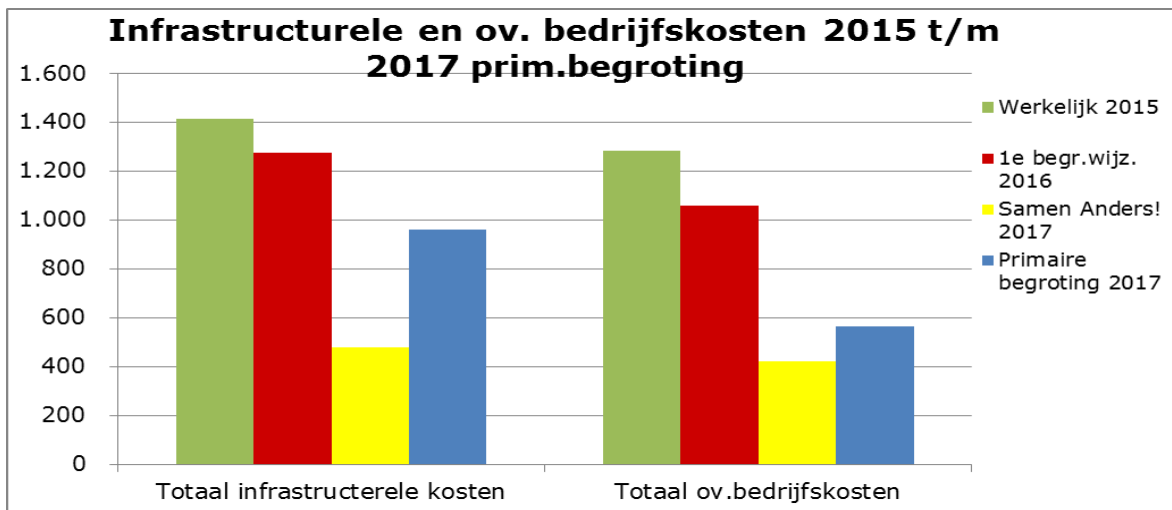
7. Door de rijksbezuinigingen daalt de Rijkssubsidie Wsw per SE, rekening houdend met jaarlijkse compensatie LPO, van € 26.241 in 2015 jaarlijks met ca. € 300 naar € 24.807 in 2020. De loonkosten Wsw per fte stijgen daarentegen naar verwachting jaarlijks met 1,5%. Hierbij is rekening gehouden met jaarlijks koopkrachtbehoud (dus geen koopkrachtverbetering), alsmede met extra pensioenpremies a.g.v. vergrijzing van de SW-populatie. De gemiddelde loonsom per fte stijgt hierdoor van € 29.171 in 2015 naar € 32.597 in 2021. Door de stijging van de loonkosten Wsw per fte en de daling van de rijkssubsidie Wsw per fte neemt het "subsidiegat" dat in 2015 al bestaat in de jaren daarna nog eens fors toe:

8. De stijging van de loonkosten van het reguliere personeel is begroot op 2% per jaar. Ook hierbij is rekening gehouden met jaarlijks louter koopkrachtbehoud.
9. De infrastructurele kosten (huisvesting, machines en aanverwante kosten) zijn begroot naar rato de bezetting Wsw. De hoger dan benodigde kosten van de bestaande infrastructuur worden begroot als frictiekosten tot 2 jaar na ontstaan. Daarna worden deze budgetneutraal geacht a.g.v. verkoop of verhuur. De overige bedrijfskosten (lease vervoermiddelen, algemene kosten, verkoopkosten) volgen eveneens de afbouw van de Wsw-bezetting naar rato, met een vertragend effect van 2 jaar wegens lopende contractenverplichtingen. Boekwinsten en goodwill n.a.v. het afstoten van activiteiten zijn PM opgenomen.

Doordat activiteiten later zullen worden vervreemd dan gepland, kunnen zowel infrastructuur als contracten minder snel worden afgebouwd dan oorspronkelijk begroot. Hierdoor wordt WAA in 2017 geconfronteerd met hogere exploitatiekosten voor infrastructuur c.a. dan begroot in Samen Anders! In onderstaande grafiek is dit voor 2017 aangegeven.

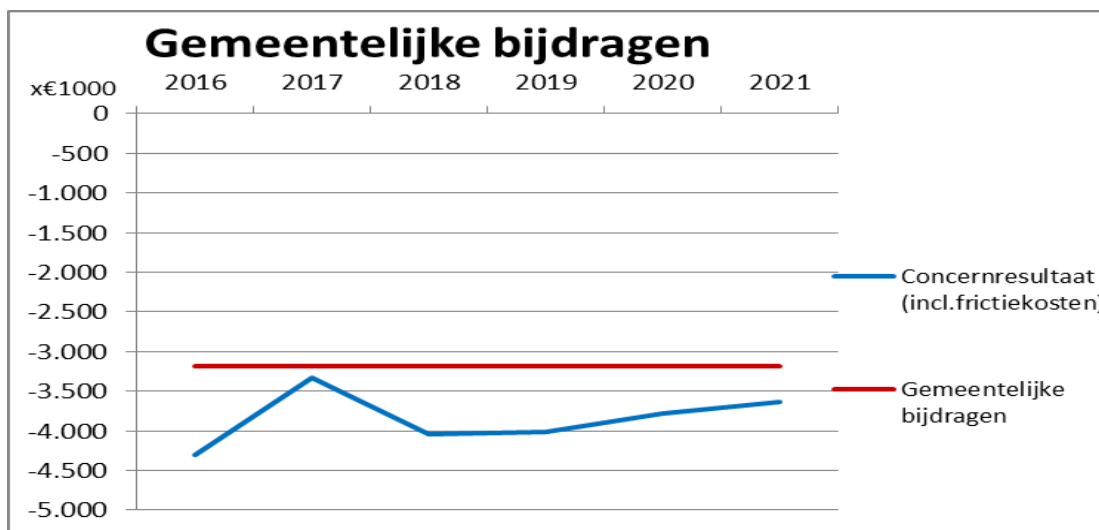

10. De verwachte stijging van het algemeen prijspeil is vanaf 2016 t/m 2019 2% per jaar.

11. In de meerjarenraming is rekening gehouden met de meest recente prognoses van het CPB. Volgens deze CPB prognose (voorjaar 2016) zullen de economische activiteiten vanaf 2016 gematigd groeien, d.w.z. met gemiddeld 2% per jaar. Dit is in de meerjarenraming vertaald in een jaarlijkse groei van de toegevoegde waarde (loonwaarde) per fte met 2%. Met een extra toename a.g.v. een hogere productiviteit is geen rekening gehouden.

12. Het gemeentelijk aandeel in het tekort (gemeentelijke bijdrage) is van 2015 t/m 2019 vooralsnog gefixeerd op € 3.183.000. Een in enig jaar hogere gemeentelijke bijdrage dan benodigd wordt toegevoegd aan de egalisatiereserve. Hogere tekorten dan de vaste gemeentelijke bijdragen in enig jaar worden in mindering gebracht op de egalisatiereserve. Jaarlijks zal opnieuw het bedrag worden bekeken op basis van de dan geldende situatie en/of verwachtingen. Als gevolg hiervan is in 2015 € 900.000 in mindering gebracht op het basisbedrag als incidentele korting. In onderstaande grafiek is het concernresultaat en de jaarlijks vaste gemeentelijk bijdrage vanaf 2016 t/m 2020 weergegeven:

13. De jaarlijkse bijdrage van de niet-deelnemende gemeenten is vanaf 2015 geraamd op nihil.

14. De vrije reserve van WAA Venlo e.o. en WAA groep nv tezamen zal eind 2016 naar verwachting € 3,9 mio bedragen. In de meerjarenraming t/m 2020 is ervan uitgegaan dat dit eigen vermogen in de organisatie blijft als weerstand- en buffervermogen. Tevens is uitgegaan van een gelijkblijvende verhouding eigen vermogen t.o.v. vreemd vermogen. Aflossingen van vreemd vermogen wordt vervangen met nieuw vreemd vermogen.

Op basis van de genoemde uitgangspunten ziet de meerjarenraming er als volgt uit:

Meerjarenperspectief (in € euro's x 1.000)	2016 1^e begr.wijz	2017	2018	2019	2020
Rijkssubsidie Wsw	19.201	18.437	17.035	15.823	14.694
Overige baten	288	0	0	0	0
Totaal baten	19.489	18.437	17.035	15.823	14.694
Uitvoerings- en plaatsingskosten	22.226	20.188	19.599	18.618	17.787
Overige kosten	827	1.030	968	833	558
Totaal lasten	23.053	21.218	20.567	19.451	18.345
Regulier exploitatieresultaat	-3.564	-2.781	-3.532	-3.628	-3.651
Resultaat deelneming	0	0	0	0	0
Concernresultaat excl. bijdrage voor frictie	-3.564	-2.781	-3.532	-3.628	-3.651
(aanvullende) bijdrage frictiekosten	-746	-547	-504	-387	-129
Concernresultaat incl. bijdrage voor frictie	-4.310	-3.328	-4.036	-4.015	-3.780
Onttrekking bestemmingsreserve	355	577	534	417	159
Onttrekking/toevoeg. vrije reserve	772	-432	319	415	438
Gemeentelijke bijdrage	3.183	3.183	3.183	3.183	3.183

Voorzieningen en reserves

Conform de verplichtingen vanuit de wet FIDO is onderstaand een meerjarig overzicht opgenomen van de reserves en voorzieningen van het Schap.

Omschrijving	Ultimo 2015	Ultimo 2016	Ultimo 2017	Ultimo 2018	Ultimo 2019	Ultimo 2020
Algemene reserve	300	300	300	300	300	300
Egalisatiereserve	712	138	570	251	-164	-602
Bestemmingsreserve	1.883	2.274	2.244	2.214	2.184	2.154
Totaal reserves	2.895	2.712	3.114	2.765	2.320	1.852
Geen voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Totaal voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Totaal reserves en voorzieningen	2.895	2.712	3.114	2.765	2.320	1.852

Bovenstaande positie van voorzieningen en reserves is sec van toepassing voor het Schap. Daarnaast is er ultimo 2015 ook bij de uitvoeringsorganisatie en 100% deelneming WAA groep nv een vrij beschikbaar eigen vermogen aanwezig van ongeveer € 3,7 mio. Hiermede rekening houdend en ten opzichte van het gewenste minimale weerstandsvermogen voor WAA overall van € 3 mio, is er, ondanks een mogelijk tekort in het egalisatiefonds ultimo 2020, binnen de

organisatie WAA overall voldoende vermogen beschikbaar om dit potentiële tekort volledig af te dekken binnen de gestelde veiligheidsmarge van het overall weerstandsvermogen.

Overige paragrafen

1. Weerstandvermogen en risicobeheersing

In de bestuursvergadering van 15 september 2010 is door het bestuur bepaald dat eventuele toekomstige positieve exploitatiesaldi tot een niveau van € 6,5 miljoen zullen worden gereserveerd en worden toegevoegd aan het vrij beschikbare eigen vermogen van de entiteit WAA in de vorm van algemene reserves. Het vrij beschikbaar vermogen wordt geormerkt als weerstandsvermogen voor de entiteit WAA als geheel (Schap incl. WAA groep nv en andere verbonden (werk)maatschappijen).

Als gevolg van de medio 2013 gewijzigde en eind 2015 geactualiseerde strategische koers van WAA zullen in de toekomst zowel de activiteiten als het (bijbehorende) risicoprofiel van WAA groep naar verwachting fundamenteel wijzigen ten opzichte van de situatie zoals die voor 2013 nog aan de orde was. Het eerder bepaalde risicoprofiel en daarbij eerder behorende weerstandsvermogensniveau van € 6,5 mio zal hierdoor ook veranderen. Vooral nog is niet duidelijk hoe de ingezette veranderingen zullen uitwerken op het risicoprofiel van de onderneming en welk niveau weerstandsvermogen hiervoor adequaat zou kunnen zijn. Periodiek zullen alle bedrijfsrisico's gemonitord worden en zal het daarbij behorende noodzakelijke weerstandsvermogen in kaart worden gebracht en zo nodig worden bijgesteld. Vooral nog is de verwachting dat in de nieuwe situatie en gedurende de transitieperiode een vermogensniveau van € 2 tot € 3 mio voldoende is om de eerste risico's binnen WAA zelf te kunnen opvangen. De deelnemende gemeenten zijn zich ervan bewust en zijn bereid bij grotere calamiteiten bij te (moeten) springen.

Onderstaand een overzicht van de kengetallen zoals genoemd in art. 11 van BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten):

Primaire begroting 2017	Verloop van de kengetallen		
	Werkelijk 2015	1e begrotingswijziging 2016	Primaire begroting 2017
Netto schuldquote	-8%	-2%	-9%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	14%	22%	16%
Solvabiliteitsrisico	33%	-4%	42%
Structurele exploitatieruimte	3%	-4%	-1%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

2. Rechtmatigheid

Het Schap kent zowel risico's als publiekrechtelijke organisatie als risico's vanuit het ondernemerschap omdat zij volledig aandeelhouder is in de uitvoeringsorganisatie WAA groep nv. De verschillende risico's die het Schap loopt, zijn onderstaand weergegeven.

2.1 Risico's voor het Schap als publiekrechtelijke organisatie

De risico's die het Schap loopt als publiekrechtelijke organisatie zijn onveranderd ten opzichte van hetgeen is aangegeven in de jaarrekening 2015 resp. de eerste begrotingswijziging 2016 van het schap.

Nog meer dan in vorige jaren zullen de financiële risico's voor de uitvoering van de Wsw a.g.v. de reeds lopende maar ook verder aangekondigde Rijksbezuinigingen voor de komende jaren,

de agenda in heel SW-land bepalen. In combinatie met de verdere uitrol van de Participatiewet, drukt dit een forse stempel op de toekomstige vorm, inhoud en financiering van de Wsw.

Vanaf 2014 heeft het Bestuur van WAA Venlo e.o. middels "Samen Groeien" en in het verlengde hiervan "Samen Anders!" nadrukkelijk een financieel kader voor WAA bepaald. Hierin is aangegeven dat er in financiële zin een sterke verbetering van het bedrijfsresultaat vanaf 2015 t/m 2020 moet worden gerealiseerd om het effect van de oplopende kortingen op de rijksbijdrage Wsw vanaf 2015 te dempen. Eind 2015 is de koers van WAA herijkt. De financiële vertaling hiervan is in deze begroting op hoofdlijnen maar zal pas medio 2016 op detailniveau en meer concreet zichtbaar zijn. Ondanks dat nu niet helemaal duidelijk is wat het financiële effect zal zijn van de herijking van de koers, blijft het evident dat het niet geheel en/of gedeeltelijk slagen van deze aanvullende maatregelen direct een effect zal hebben op de exploitatie van zowel WAA groep nv als WAA Venlo e.o. en inherent hieraan is dit een financieel risico voor WAA Venlo e.o.

2.1.1 Risico's uit hoofde van de Wsw

De grootste opbrengstpost voor WAA blijft bestaan uit vergoedingen voor uitvoering van de Wsw die door de centrale rijksoverheid wordt vastgesteld. Er zijn in 2014 op het Wsw-deelbudget voor de periode 2015-2020 forse kortingen op de rijksbijdrage Wsw aangegeven. Het is echter zeker niet uit te sluiten dat de rijksbezuinigingen op de Wsw en het hele terrein van gesubsidieerde arbeid verder zullen gaan dan tot nu toe is aangegeven. Dit is nadrukkelijk een risico voor zowel WAA als haar deelnemende gemeenten!

Daarnaast is en blijft het een gegeven dat de rijksvergoedingen worden bepaald in een landelijke, politieke omgeving die veranderlijk is en waar maatschappelijke waarden vaker prevaleren boven bedrijfseconomische rationaliteit. Ook dit is een realiteit maar daarom niet een minder risico.

Het zal duidelijk zijn dat álle veranderingen in de inhoud, vorm en structuur rondom de uitvoering van de Wsw over de volle breedte zowel uitvoerings- als financiële risico's met zich mee kunnen brengen. "Uitloop- en inloop-" resp. transformatierisico's die er kunnen zijn in de ver- en ombouwfase bij bestaande modaliteiten maar ook nieuwe risico's die nu nog niet of nauwelijks onderkend zijn maar in de (nabije) toekomst manifest kunnen worden in nieuwe werkwijzen en/of structuren en uitvoeringsmodaliteiten.

Last but not least kent de Wsw uitvoering onder de nieuwe Participatiewet een risico t.a.v. uitvoering Wsw voor het Schap. Gemeenten hebben in "Samen Groeien" en "Samen Anders!" in 2014, en eind 2015 nogmaals met de koersactualisatie, aangegeven de Wsw integraal via het Schap te laten uitvoeren. Dit laat echter onverlet de mogelijkheid dat gemeenten ook anders kunnen besluiten. Daarnaast is in de Participatiewet aangegeven dat de Wsw vanaf 2015 geen instroom meer zal kennen en derhalve zal deze regeling worden afgebouwd. Door de afbouw van de Wsw krimpt de Wsw-bezetting van het Schap waardoor huidige schaalvoordelen in de uitvoering teruglopen en zelfs geheel of gedeeltelijk wegvallen waardoor de exploitatie van het Schap en/of haar uitvoeringsorganisatie WAA groep nv onder druk komt te staan.

2.1.2 Risico's naar aanleiding van gemeentelijke herindeling

Het herindelingsproces in de regio Noord-Limburg is voorlopig niet aan de orde maar daarmee niet minder belangrijk omdat dit direct van belang voor WAA kan zijn. Een mogelijke verkleining van het Wsw-verzorgingsgebied kan leiden tot een geringer gemeentelijk draagvlak via een lager aanbod van SW geïndiceerd personeel. Hierdoor kan de bedrijfsvoering en financiële draagkracht van WAA onder druk komen te staan. De risico's voor WAA vanuit deze optiek zijn bijna niet in te schatten maar daarmee niet minder aanwezig.

2.1.3. Demografische risico's

Het maatschappelijke probleem van een vergrijzende samenleving gaat vanzelfsprekend niet aan WAA voorbij. Sterker nog: een analyse van het SW-personeelbestand van WAA geeft aan dat deze problematiek zich bij WAA nog veel nadrukkelijker zal manifesteren dan gemiddeld. De gemiddelde leeftijd van het personeel is in elk opzicht hoger dan het gemiddelde in den

lande. Een stijging van de gemiddelde leeftijd gaat gepaard met hogere uitvoeringskosten. Hierbij valt dan onder andere te denken aan hogere loonkosten per fte (meer functie-eindlonen) en hogere prépensioenkosten en vervangingskosten doordat meer gebruik gemaakt wordt van seniorenregelingen c.a.

Op nationaal niveau wordt er steeds nadrukkelijker nagedacht over maar ook gewerkt aan diverse maatregelen om werknemers langer in het arbeidsproces te houden. In de nieuwe Cao voor zowel Wsw- als niet-Wsw-personeel is deze beweging echter slechts mondjesmaat zichtbaar: seniorenregelingen en FPU-achtige modellen worden niet om- en afgebouwd en kennen hele lange uitlooptermijnen voor zittend personeel en stimuleren zo medewerkers eerder om op relatief jonge leeftijd te stoppen met werken dan andersom. Dit omdat deze regelingen nog steeds gepaard gaan met financieel aantrekkelijke voorwaarden voor de medewerker. Nog los van het sterk kostenverhogende effect van deze maatregelen voor de individuele bedrijven, zal duidelijk zijn dat bovenstaande ontwikkelingen een risico vormen voor de bedrijfsvoering van WAA.

2.1.4 Fiscale risico's

Vanaf 2016 is een breed en integraal vennootschapsbelastingmodel voor publiekrechtelijke organisaties van toepassing. Alle activiteiten die via het principe van volkomen concurrentie in een reguliere marktomgeving opereren, worden hierbij gezien als vanaf 2016 belast met vennootschapsbelasting (Vpb). Hierbij maakt het dan niet uit of e.e.a. vanuit het privaatrechtelijke of publiekrechtelijke regime is georganiseerd; het doel i.c.m. de aard van de activiteiten is dan bepalend voor de belastingplicht. WAA als Gemeenschappelijke Regeling en als overheids-nv met haar werkactiviteiten valt onder de bepalingen van de nieuwe Wet Vpb. In deze nieuwe wet zijn diverse vrijstellingen opgenomen o.a. voor zgn. Wsw-uitvoerders. Voorsnog opteert WAA in de Wet "Vpb voor overheidsbedrijven" als uitvoerder van een hogere overheidsopdracht zijnde uitvoering Wsw en zonder winstoogmerk, voor deze formele en materiele vrijstelling in de nieuwe wet. Maar ondanks dat e.e.a. wel al i.s.m. fiscalisten is uitgekristalliseerd, is er nog geen formele goedkeuring van de Belangdienst op dit standpunt waardoor er voorsnog geen absolute zekerheid is. Hierdoor loopt WAA (en haar deelnemende gemeenten) het risico dat mogelijke overschotten van het Schap en WAA groep nv in de toekomst worden 'afgeroomd' met vennootschapsbelasting.

2.1.5 Financieringsrisico's

In de wet FIDO (Financiering Decentrale Overheid) is onder andere opgenomen dat gemeenten en gemeenschappelijke regelingen in hun begroting een treasurystatuut moeten opnemen, waarin een uiteenzetting wordt gegeven van de risico's met betrekking tot treasurybeheer. Voor een uiteenzetting van deze risico's wordt verwezen naar de toelichting onder 'Financiering'.

2.2 Bedrijfsrisico's vanuit het ondernemerschap

Door de juridische splitsing vanaf 1-1-2004 loopt het Schap als Gemeenschappelijke Regeling geen directe risico's uit hoofde van het ondernemerschap. Als 100% aandeelhouder in WAA groep nv loopt het Schap deze risico's natuurlijk wel. Immers, de resultaten van WAA groep nv zullen, via de waardering van de deelneming in de nv, een effect hebben op de resultaten van het Schap. Het risico dat voortvloeit uit het ondernemerschap is altijd iets wat blijft, en is inherent aan de structuur en afzetmarkten waarop WAA groep nv opereert.

Een ander risico vanuit die optiek is het gegeven dat met de vaststelling van de strategienota Samen Anders! de organisatie WAA nadrukkelijk de beweging van "binnen naar buiten" verder en in een oplopende, grotere omvang moet maken. Als door interne of externe (markt-) omstandigheden de invulling hiervan niet (helemaal) loopt conform afspraken en planning in Samen Anders!, kan en zal dit financiële gevolgen hebben voor zowel WAA als – in het verlengde hiervan – deelnemende gemeenten. Concreet is bij het opstellen van alle begrotingen vanaf 2015 uitgegaan van een groeiend opnamevermogen van Wsw-medewerkers door bedrijven in de regio tegen reële tarieven. Er is geen rekening gehouden met mogelijke negatieve arbeidsmarktontwikkelingen zoals een teruglopende vraag, toenemende werkloosheid en/of nieuwe concurrentie voor WAA zoals bijv. Wajongers vanuit de Participatiewet. Last but not least en los van de beweging van "binnen naar buiten" blijft WAA

vooral nog uitvoerder voor o.a. groen- en schoonmaakwerk in m.n. de publieke sector. In het kader van mogelijke verdergaande bezuinigingen bij publiekrechtelijke organisaties zoals bij scholen, zorginstellingen maar nadrukkelijk ook gemeenten, neemt het risico van verder achterblijvende omzet uit deelnemende gemeenten toe waardoor de exploitatie van WAA groep nv en het Schap verder onder druk kan komen te staan.

Het Schap is eigenaar van alle (onder-)gronden, waar altijd en ondanks alle voorzorgsmaatregelen die men treft, milieurisico's aanwezig kunnen zijn. Dit ook omdat de wet- en regelgeving op dit gebied jaarlijks groeit en uitgaat van het principe "de vervuiler betaalt". En er steeds meer vertaald wordt in regelgeving, uitbreiding in verslag- en regelgeving en concrete heffingen. Ondanks het feit dat WAA van mening is dat er momenteel geen sprake is van milieurisico's en/ of vervuiling van ondergronden c.a., in welke zin dan ook, is hier wel altijd een latent risico aanwezig.

Per 1 juli 2015 is de nieuwe Wet Werk & Zekerheid (WWZ) ingegaan. Onderdeel van deze wet is de z.g. transitievergoeding bij onvrijwillig ontslag die zowel werknemers met een vast contract als werknemers met een tijdelijk contract ontvangen. Ook werknemers die aaneensluitend 2 jaar ziek zijn geweest en uitstromen richting WIA/IVA kunnen aansluitend hierop recht uitoefenen op deze transitievergoeding. Voor WAA groep nv is dit als ondernemer nu al een risico en een risico dat moeilijk beheersbaar is. Maar daarom niet minder van belang.

3. Onderhoud kapitaalgoederen

WAA Venlo e.o. heeft behoudens grond geen andere kapitaalgoederen. Derhalve is er geen sprake van onderhoud van kapitaalgoederen.

4. Financiering

WAA kent conform de wet FIDO een treasury statuut en geeft jaarlijks in een aparte paragraaf in de begroting een beschouwing van de rente en financieringsontwikkelingen zoals het Schap die verwacht. Uitgangspunt is hierbij dat er voldoende inzicht moet zijn in korte en langlopende financieringsrisico's van het Schap en op welke wijze het Schap deze risico's beheerst resp. beperkt. Indicatoren hiervoor zijn, naast het financieringsoverzicht, overzichten van leningenrisico's en renterisico's. Benchmarks hiervoor zijn de wettelijke criteria zoals die in de Wet FIDO zijn vastgelegd voor gemeenschappelijke regelingen.

Onderstaand zijn de kasgeldruimte en de renterisico's weergegeven. Uit beide overzichten blijkt dat het Schap in 2015 ruim voldoet aan de hiervoor geldende normen.

Liquiditeitspositie in relatie tot de kasgeldlimiet

Bedragen x € 1.000

1^e kwartaal 2015

	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Tekort(-) of overschot(+) vlottende middelen
Stappen (1-4)			
ultimo januari	-1.957	120	-1.837
ultimo februari	-928	141	-787
ultimo maart	0	3.037	3.037
(4) Gemiddelde van (3)			138
Stappen (5-9)	Variabelen		Bedragen
(5)	Kasgeldlimiet (KGL)		1.920
(6a) = (5) > (4)	Ruimte onder de KGL		2.058
(6b) = (4) > (5)	Overschrijding van de KGL		
Berekening kasgeldlimiet (5)			
(7)	Begrotingstotaal 2015		23.421
(8)	Percentage regeling		8,2%
(5) = (7) x (8) / 100	Kasgeldlimiet		1.920

2^e kwartaal 2015

	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Tekort(-) of overschot(+) vlottende middelen
Stappen (1-4)			
ultimo april	0	1.666	1.666
ultimo mei	0	1.446	1.446
ultimo juni	0	2.546	2.546
(4) Gemiddelde van (3)			1.886
Stappen (5-9)	Variabelen		Bedragen
(5)	Kasgeldlimiet (KGL)		1.920
(6a) = (5>4)	Ruimte onder de KGL		3.806
(6b) = (4>5)	Overschrijding van de KGL		
Berekening kasgeldlimiet (5)			
(7)	Begrotingstotaal 2015		23.421
(8)	Percentage regeling		8,2%
(5) = (7) x (8) / 100	Kasgeldlimiet		1.920

3^e kwartaal 2015

	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Tekort(-) of overschot(+) vlottende middelen
Stappen (1-4)			
ultimo juli	0	951	951
ultimo augustus	0	697	697
ultimo september	0	748	748
(4) Gemiddelde van (3)			799
Stappen (5-9)	Variabelen		Bedragen
(5)	Kasgeldlimiet (KGL)		1.920
(6a) = (5>4)	Ruimte onder de KGL		2.719
(6b) = (4>5)	Overschrijding van de KGL		
Berekening kasgeldlimiet (5)			
(7)	Begrotingstotaal 2015		23.421
(8)	Percentage regeling		8,2%
(5) = (7) x (8) / 100	Kasgeldlimiet		1.920

4^e kwartaal 2015

	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Tekort(-) of overschot(+) vlottende middelen
Stappen (1-4)			
ultimo oktober		1.681	1.681
ultimo november		1.352	1.352
ultimo december	- 2	8	6
(4) Gemiddelde van (3)			1.013
Stappen (5-9)	Variabelen		Bedragen
(5)	Kasgeldlimiet (KGL)		1.920
(6a) = (5>4)	Ruimte onder de KGL		2.933
(6b) = (4>5)	Overschrijding van de KGL		
Berekening kasgeldlimiet (5)			
(7)	Begrotingstotaal 2015		23.421
(8)	Percentage regeling		8,2%
(5) = (7) x (8) / 100	Kasgeldlimiet		1.920

EMU-saldo		x € 1000			
	Omschrijving	Realisatie 2015	Begroting 2016 voor wijz.	Begroting 2016 na 1e wijz.	Begroting 2017
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-1.772	-3.359	-4.310	-3.328
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	0	0	0	0
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	0	0	0	0
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	0	0	0	0
5	Baten uit bijdragen van andere overheden waaronder in het Schap deelnemende gemeenten, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	2.283	3.183	3.183	3.183
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0	0	0
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	0	0	0	0
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0	0
11	Verkoop van effecten	0	0	0	0
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	Nee	Nee	Nee	Nee
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?				
Berekend EMU-saldo		511	-176	-1.127	-145

Renterisico vaste schuld

Bedragen x € 1.000

Stap	Variabelen Renterisico(norm)	2017	2018	2019	2020	2021
(1)	Renteherziening	0	0	0	0	0
(2)	Aflossingen	836	836	763	763	763
(3)	Renterisico	836	836	763	763	763
(4)	Renterisiconorm	4.244	4.244	4.244	4.244	4.244
(5a) = (4>3)	Ruimte onder risiconorm	3.408	3.408	3.481	3.481	3.481
(5b) = (3>4)	Overschrijding risiconorm	0	0	0	0	0
Berekening	Renterisiconorm					
(4a)	Totaal lasten boekjaar	21.218	21.218	21.218	21.218	21.218
(4b)	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%	20%
(4) =(4a x 4b/100)	Renterisiconorm boekjaar	4.244	4.244	4.244	4.244	4.244

Volgens art. 2 Wet Fido, betreffende de Regeling Schatkistbankieren voor decentrale overheden, dienen overtollige geldmiddelen in de schatkist te worden aangehouden. Als overtollige geldmiddelen worden bedragen aangemerkt boven 0,75% van het begrotingstotaal, met een minimum van € 250.000.

5. Verbonden partijen

Het Schap kent slechts een verbonden partij, namelijk WAA groep nv (gevestigd aan de Edisonstraat 8 te Venlo), waarvan het Schap 100% eigenaar is. WAA groep nv voert namens het schap de Wsw uit op basis van een contract. Het huidige contract loopt tot en met 31 december 2016.

Het begrote resultaat van WAA groep nv in 2017 is nihil. De begrote totale exploitatie van de WAA groep nv (totaal baten en lasten) over 2017 bedraagt naar verwachting ongeveer € 58.000.000.

6. Lokale heffingen

Het Schap kent geen lokale heffingen.

7. Grondbeleid

Het Schap kent geen grondbeleid. Alle gronden die WAA in eigendom heeft, zijn om niet in erfpacht gegeven aan de WAA groep nv. Het schap houdt de gronden in eigendom. Eventuele andere bestemming en inzet van de gronden kan in het licht van de veranderende koers van WAA in de toekomst aan de orde zijn maar zal altijd in en na overleg tussen deelnemende gemeenten, Schap en WAA groep nv geschieden.

Overzicht van baten en lasten begroting 2017

Overzicht van baten en lasten

	Begroting 2017		Begroting 2016 na 1 ^e wijziging		Begroting 2016 voor wijziging		Realisatie 2015	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Rijkssubsidie Wsw		18.437		19.201		19.265		21.695
Bijdrage niet-deelnemende gemeenten		0		0		0		0
Diverse baten		0		288		0		1.773
Totale baten		18.437		19.489		19.265		23.468
Administratiekosten	59		58		58		57	
Overige uitvoerings- en plaatsingskosten	20.189		22.226		21.308		22.743	
Personeelskosten bestuur	18		18		18		19	
Rentekosten minus – opbrengsten	146		172		172		188	
Kosten wachtlijstbeheer / herindicatie	104		102		102		100	
Overige algemene kosten	702		477		129		232	
Totale lasten		21.218		23.053		21.787		23.339
Exploitatieresultaat		-2.781		-3.564		-2.522		129
Resultaat deelnemingen		0		0		0		0
Concernresultaat excl. toevoeging bestemmingsreserve / aanvullende bijdragen aan WAA groep nv		-2.781		-3.564		-2.522		129
Toevoeging bestemmingsreserve		-547		-746		0		0
Aanvullende bijdrage aan WAA groep nv		0		0		-837		-128
Concernresultaat		-3.328		-4.310		-3.359		1
Dekking concernresultaat:								
Gemeentelijke bijdragen Wsw		3.183		3.183		3.183		2.283
Begroot totaal saldo baten en lasten		-145		-1.127		-176		2.284
Onttrekkingen aan bestemmingsreserve		577		355		289		169
Toevoegingen aan bestemmingsreserve		0		0		0		-1.773
Begroot resultaat (te dekken uit resp. toe te voegen uit alg.reserve)		432		-772		113		680

Kasstroomoverzicht

(x € 1.000)

	Begroting 2017	Begroting 2016 na 1e wijz.	Begroting 2016 voor wijz.	Realisatie 2015
Resultaat incl. gemeentelijke bijdragen	-145	-1.127	-176	2.284
Mutaties in bestemmingsreserve	547	746	0	0
Mutaties in werkkapitaal	0	0	0	-1.569
Kasstroom uit operationele activiteiten	402	-381	-176	715
Resultaat deelnemingen	0	0	0	0
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	0	0	0	0
Aflossingen van langlopende schulden	-836	-836	-836	-836
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-836	-836	-836	-836
Mutatie geldmiddelen	-434	-1.217	-1.012	-121

Toelichting op de programmabegroting

Rijksvergoeding Wsw

	Begroting 2017	Begroting 2016 na 1 ^e wijz.	Begroting 2016 voor wijz.	Realisatie 2015
Rijksvergoeding Wsw regulier	18.437	19.201	19.265	21.480
Bij: bonus Begeleid werken	0	0	0	215
Af: korting rechtmatigheid	0	0	0	0
Totaal rijksbijdrage	18.437	19.201	19.265	21.695
Aantal SE incl. Begeleid werken	717,1	755,6	757,2	818,57
Rijkssubsidie regulier per SE (x € 1)	25.711	25.411	25.442	26.241

De omvang van de door het Schap van de (deelnemende) gemeenten te ontvangen vergoeding is gebaseerd op de (voorlopige) Rijksbijdrage Wsw bijdrage als onderdeel van het participatiebudget 2017 en een raming van de gemiddelde Wsw-bezetting per gemeente voor 2017 per gemeente. De rijkssubsidie per SE 2017 komt € 300 hoger uit dan in de begroting 2016 na wijziging, dit a.g.v. een verwachte jaarlijkse (t/m 2020) korting op de rijksbijdrage ad € 550, die in 2017 naar verwachting wordt gecompenseerd door een LPO (loonprijscompensatie) van in totaal 3,42%, waarvan 2,42% als inhaal over 2016 en 1% over 2017. De loonkosten per fte Wsw zullen in 2017 stijgen met 1,5 % t.o.v. 2016, dit door een geraamde brutoloonstijging van 1% o.b.v. de recente cao-afspraken ult. 2015 en door een stijging van sociale lasten (incl. pensioenlasten) met 0,5%. Door de stijging van de gemiddelde loonkosten per fte en de (door de inhaal van LPO over 2016 in 2017) eenmalige stijging van de rijkssubsidie per SE verbetert in 2017 de subsidieratio (rijkssubsidie t.o.v. de loonkosten Wsw). In 2017 komt deze uit op 91,3% (prognose 2016: 90,3%), ofwel een "subsidiegat" van ca. € 1,7 mio (prognose 2016: € 2,0 mio).

Bijdragen niet-deelnemende gemeenten

Als gevolg van eind 2013 bekrachtigde nieuwe bestuurlijke afspraken in de Regio Noord-Limburg tussen gemeenten zijn de bijdragen voor niet-deelnemende gemeenten bij alle werkvoorzieningsschappen in de regio Noord-Limburg, en derhalve ook bij WAA Venlo e.o., vanaf 1 januari 2014 vastgesteld op een nihil niveau.

Diverse baten

In 2016 heeft het Schap eenmalig een bijdrage van het Rijk ontvangen uit de op rijksniveau voor herstructurering vrijgemaakte middelen onder de zgn. Motie Kersten. Deze additionele en incidentele middelen uit het z.g. sectorfonds SW van € 288.000 worden in 2016 één op één en direct ingezet ter financiering van de transitie- en frictiekosten voor 2016.

De bate in 2015 betreft een storting ad € 1.773.000 door WAA groep nv aan het Schap van alle ombouw- en frictiemiddelen die voortkomen uit Samen Anders! Dit bedrag is in 2015 door het Schap toegevoegd aan de bestemmingsreserve.

Overige uitvoerings- en plaatsingskosten

Dit betreft de vergoeding aan WAA groep nv voor het uitvoeren van de Wsw, conform de Uitvoerings- en plaatsingsovereenkomst tussen het Schap en WAA groep nv.

	Begroting 2017	Begroting 2016 na 1 ^e wijz.	Begroting 2016 voor wijz.	Realisatie 2015
Uitvoerings- en plaatsingskosten per SE	28.153	29.415	28.139	27.784
Dekkingsgraad rijkssubsidie : Uitvoerings- en plaatsingskosten per SE	0,91	0,86	0,90	0,94

Ten opzichte van de begroting 2016 dalen de bruto uitvoerings- en plaatsingskosten per SE in 2017 met 4%, dit vooral door een verbetering van het operationeel resultaat, dit vooral a.g.v. lagere infrastructurele en overige bedrijfskosten bij een nagenoeg gelijk blijvende toegevoegde waarde.

Personeelskosten bestuur

	Begroting 2017	Begroting 2016 na 1 ^e wijz.	Begroting 2016 voor wijz.	Realisatie 2015
Salarissen en sociale premies	18	18	18	19
Totaal	18	18	18	19

Rentekosten minus –opbrengsten

	Begroting 2017	Begroting 2016 na 1 ^e wijz.	Begroting 2016 voor wijz.	Realisatie 2015
Rentekosten leningen o/g	146	163	163	188
Rentekosten overige	0	9	9	0
Renteopbrengsten	0	0	0	0
Totaal	146	172	172	188

Kosten uitplaatsingen en herindicatie

Dit betreft de vergoeding aan WAA groep nv voor het uitvoeren van uitplaatsingen en herindicatie van de Wsw, conform de Uitvoerings- en plaatsingsovereenkomst tussen het Schap en WAA groep nv. In 2017 is € 104.000 begroot (2016: € 102.000).

Overige algemene kosten

	Begroting 2017	Begroting 2016 na 1 ^e wijz.	Begroting 2016 voor wijz.	Realisatie 2015
Projectkosten	577	355	39	169
Kosten modernisering Wsw	20	20	3	0
Accountantskosten	45	45	45	45
Onvoorzien	50	50	34	0
Dotatie voorziening oninbare vorderingen	0	0	0	14
Overige	10	7	8	4
Totaal	702	477	129	232

De projectkosten worden, op basis van bestuursbesluiten, gedekt uit de bestemmingsreserve. De in 2017 begrote projectkosten stijgen t.o.v. voorgaande jaren door een hogere bijdrage in

de reorganisatie- en frictiekosten van WAA groep nv t.o.v. 2016 en 2015. In 2015 zijn o.b.v. een bestuursbesluit de gereserveerde middelen in het kader van de ombouw c.a. van WAA groep nv naar het Schap overgezet en aldaar aan de bestemmingsreserves toegevoegd.

Onder de post Onvoorzien zijn, naast een budget voor onvoorziene zaken, in 2017 (evenals in 2016) ook middelen begroot om eventuele verschillen tussen de ontvangen rijksbijdrage en Uitvoerings- en plaatsingsbijdrage Wsw a.g.v. afwijkingen tussen begrote en feitelijk ingevulde Wsw bezetting bij het Schap te kunnen opvangen.

Toevoeging aan bestemmingsreserve

Het in 2017 begrote bedrag ad € 547.000 betreft een toevoeging aan de bestemmingsreserve a.g.v. een herberekening van verwachte reorganisatie- en frictiekosten van WAA groep nv. Na deze dotatie zullen o.b.v. de meest recente inzichten de in de bestemmingsreserve gereserveerde frictiemiddelen naar verwachting toereikend zijn om de geplande ombouw/transitie van WAA volledig te financieren.

Aanvullende bijdrage aan WAA groep nv

Dit betreft de bijdrage van het Schap aan de t/m 2015 gevormde voorziening door WAA groep nv voor reorganisatie- en frictiekosten.

In 2015 is, na wijziging van de begroting, op deze bijdrage een bedrag ad € 600.000 in mindering gebracht als begrote incidentele eenmalige bijdrage door WAA groep nv aan het Schap d.m.v. een korting op de uitvoerings- en plaatsingskosten Wsw. Dit ter mitigering van de begrote gemeentelijke bijdragen in het tekort voor sec het jaar 2015. Per saldo is de aanvullende bijdrage van het Schap aan WAA groep nv in 2015 hierdoor € 128.000.

Onttrekkingen uit bestemmingsreserve

De onder Algemene kosten vermelde projectkosten (zie boven) ad € 577.000 voor 2017 worden op basis van bestuursbesluiten gedekt uit bestemmingsreserves.

Gemeentelijke bijdrage Wsw ter financiering van het tekort

Bedragen x € 1000	Begroting 2017	Begroting 2016 na 1 ^e wijz.	Begroting 2016 voor wijz.	Realisatie 2015
Gemeentelijke bijdrage i.v.m.				
• dekking regulier exploitatietekort	2.455	2.455	2.455	2.455
• incidentele verlaging	0	0	0	- 900
• frictiebijdrage	728	728	728	728
Totaal gemeentelijke bijdrage Wsw	3.183	3.183	3.183	2.283
Aantal SE incl. Begeleid werken	717,1	755,6	757,2	818,57
Gemeentelijke bijdrage per SE (x € 1)	4.439	4.213	4.204	2.789

Kengetallen

Bedragen in €	Begroting 2017	Begroting 2016 na 1e wijz.	Begroting 2016 voor wijz.	Realisatie 2015
Aantal Wsw-ers in SE (gemiddeld)	717,1	755,6	757,2	818,6
Rijkssubsidie regulier per SE	25.711	25.411	25.442	26.241
Uitvoerings- en plaatsingskosten per SE	28.153	29.415	28.139	27.784
Dekkingsgraad rijkssubsidie : uitvoerings- en plaatsingskosten per SE	0,91	0,86	0,90	0,94
Ziekteverzuim Wsw	12,0%	12,0%	12,0%	17,5%